

FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

Novam ephemeriden, cui titulus „Fejérmegyei Napló“, a vobis institutum ad catholicarum partium proposita promovenda, id equidem probamus libenter. (Az általános katolikusok törekvéseinek előmozdítására „Fejérmegyei Napló“ czim alatt létesített új lapot mi örömmel helyeseljük.) XIII. Leó pápa Zichy Nándor grófnak, 1895. márc. 6-án.

Előfizetési árak:
Egészévre 6 frt, félévre 3 frt, negyedévre 1 frt 50 kr.
Egyes szám ára 5 kr.

Megjelenik minden kedden, csütörtökön és szombaton este.

Szerkesztőség: Jókai-utca 10.

Kiadóhivatal: Szammer Imre könyvnyomdája.

A világbéke.

Nemesebb, a szó igaz értelmében emberségesebb kérdés nem foglalkoztatta még a világ nagyhatalmasságait, mint a világbéke, melynek megvalósítása fölött csak nemrégiben tanácskoztak az államok kiküldött képviselői. Németalföld igazi vendégszeretettel fogadta Hágában a huszonöt hatalmasság diplomatáit és hadseregének képviselőit, akik a rettegett, zsarnoki nagyhatalom, az ujkor legnagyobb világbirodalmának szelidlelkű kényura, II Miklós császár kezdeményezésére egybegyülekeztek, hogy bizonyos, minden államtól egyformán kötelező formulákat állapítsanak meg, a melyek hivatva lettek volna arra, hogy a véres háborukat, ezeket az embereket törvényesített mérszálásokat megszüntessék, vagy legalább mérsékeljék. A hadseregeket pedig, az államok minden erejét fölémészto molockját, legalább részben megape sszák.

Nem száz, de ezer ok képzelhető és található arra, hogy az a huszonöt állam, melyek a béke fölötti tanácskozásban résztvettek, egymás ellen háborút indítsanak. És a sokakkal szemben mily kevés, sőt talán egyedüli ok van arra, hogy az ellenséges népeket, a nemzetek lelkét egymás iránti jóindulatra, békére kötelezze. Ez a egyedüli ok: az *emberszeretet*.

Csoda-e, ha e szubtilis eszme veszé-

A FEJÉRMEGYEI NAPLÓ TÁRCZÁJA.

Meghalt az Ádám!

Meghalt az Ádám!

Erdők, mezők, rétek, erek telve voltak egy bús sóhajással, egy hangos jajjal, fájdalom kiáltással; s a sóhajás, a jaj, a kiáltás, mind-mind csak azt hirdette fünek-fának, kőnek-vadnak, völgynek-bércznek, hogy „meghalt az Ádám.“

Sárközi Ádám vajda volt Kis-Lakos mellett a ragyogó völgyben. Egy puska lövényire a falutól, a nevezett völgyben, zöld, pázsitos helyen emelkedett három vagy négy putriféle viskó, telve feles számu fekete dáddal, rajkóval; itt uralkodott Sárközi Ádám csári hatalommal.

Ha valamely családi esemény, születés avagy lakodalom borított derűs hangulatot a ragyogó fekete országra, ilyenkor mutogatta hatalmát s hatalma fényes jelvényeit Ádám vajda. Kezébe vette a temérdek, vällig éró, ezüstgombos botját, magára öltötte te hosszú, fekete dalmányát, melynek mellső felén öt-öt ezüstgomb ragyogott, összeróva két fényes

lyeztetve volt, sőt el is bukott abban az egyenlőtlen harcban, a melyet millió ellenfelével vívott. Csoda-e, ha a hágai tanács sikerében csalatkoztak mindazok, akik a világbéke anygalának megjelenését, vagy legalább a háboruk rémes kegyetlenségének mérséklését és a hadsereg létszámának csökkentését várták?

Pedig a kérdés nem új. Dehogyan új. Egyidős az emberi műveltséggel. Már a pogányok oltárt emeltek, égő áldozatokkal a béke megkötésekor. A görögök és rómaiak templomokat építettek a béke istenének. A kereszténység fundamentuma a szeretet és béke. A középkor megtremette a véres küzdelmeknek fertőjében az istenbékét, a tizenkilencedik század behozta az interparlamentális konferenciákat, meg a nemzetközi békeligát. Most pedig a császár békeszózata fölött folytak a tanácskozások. Mindhiába! Az általános békétől talán sohasem volt az emberiség távolabb mint most, a haldokló 19-ik század végével. De hogy is ábrándozhattak az általános békéről a hágai konferenciázók akkor, a mikor a béke igazi követét, a katolikus világ földi helytartóját, kizárták tanácskozmányaikból! Hisz a békének egyedüli alapja a kölcsönös szeretet. Már pedig, ha eme isteni erények egyedüli hivatott hirdetőjét és legalkalmasabb közvetítőjét eleve kizárták a béketanácskozásokból, mi volt természetesebb mint az, hogy

sorba, melyek mindegyike alkalmas lett volna halálhozó magnak valami csataki gyóba, vagy ágyuba.

Igyen feldiszítve lépegetett büszkén a cigány-lakodalom élén, olyan kevélyen, keményen, hogy talán még a félelmes devia se tudta volna meghajlítani karsú derekát, megroppantani széles, büszke mellét, megalázni azt a kevélyen hátraszegezett hollófürtű haját.

Mikor meghalt a vén vajda, — Ádám apja, — s az egész nemzetség szörnyű jajok között hullatta könnyeit az új sirra, úgy mondja a monda, hogy hazatérőben a temetőből megemlékezett a nemzetség a megholt érdemeiről s ott az uton, hogy kifejezést adjon haláljának, megtette a fiát — Adámot — vajdának.

Ádám magára öltötte az ezüstgombos dalmányt, kezébe vette a vajdabotot, okosságra, egytértségre intette, a mint illet, a nemzetség főbjeit s vándorutra indult.

Soká, hónapokig tartott a vándorut, de mire véget ért, olyan gyönyörűséges fátával jött meg a fiatal vajda, hogy csak úgy vakult bele a nemzetség szemé s a kislakosiak csoportosan tödultak ki a Ragyogóba, a szép vajdáné csodájára.

Csoda-e, ha az inspektor fiának is kedve

magá a béke anygala is messzetívozott a hágai tanácskozókól.

Lehet, hogy a szelidlelkű Miklós császár igazán óhajta az általános békét; sőt lehetek mások is a konferenciázók között az igazi béke képviselői. De nekem mégis az egész csak komédiának tünik fel. Nem volt az egész békekisérlet egyéb ügyes szemfényvesztésnél, melylyel mézes madzagot húztak végig a katonai roppant terheket már-már alig elviselni képes népek száján, hogy így alapot nyerjenek a katonai büdzse emelésére. Mert mindennek van határa, csupán a katonai szükségelemeknek nincsen. Husz év alatt az európai államok éppen megkészszerették katonai kiadásait. Kétszerannyit költünk gyilkoló szerszámokra és kétszerannyi férfi erejét köjtjük le a biztonság őrzésére. Miliárdokat adunk ki és milliókat produkálható munkasörre rakjuk rá az elnyomó féket. Napról-napra olvashatjuk, hogy minden állam legfőbb törekvése ma is az, hogy erődeit szaporítsa; tenger alatt járó torpedó-találmányokat tökéletesítsen, új hajókoloszosokat építsen, gyors-tüzelő ágyukat szeressen és új ezredeket állítson. A milliárd kiadások folyton szaporodnak és maholnap nincsen Európában épkéz-láb ember, a ki ne volna katona. — Az ily állapotok mellett, örömtüzek gyulladtak volna föl, ha ezen tulterjeszkedésnek gátat vetett volna a hágai konferencia!

kerekedett muzsikálni s hogy a muzsikálást éppen a vajdától akarta megtanulni?

Nem tetszett a dolog Adámnak sehogyse; de szólni nem volt szabad, mert az inspektor nagy ur volt, a ragyogó meg urasági birtok volt.

Aztán egy-egy malaczoeska is érkezett hébe-korba a vajda házába. Ki küldte, ki se! Selyemfőkötőben, czifra viganóban, piros csizmacsákban ékeskedett a fáta, fain hegedüti kapott a vajda. Ha pedig beköszöntöttek a világos éjszakák s a bérczi fürtös-fenyő lombja, a temérdek tölgyfa karéjos levele fúródni látszottak a gyenge holdfényben, nemcsak az inspektor fia, hanem a marczona, deli, cigányfönök is, finommüvi fegyvert szorítva kezében, a bokrok aljában, a hegyzakadékokban leste-várta a nemes vad érkezését...

Bőség ütött tanyát a vajda hajlékában és az országában.

Egyszerre azután nagyot fordult a sor. Olyankor történt, mikor a barna rajkóesereg elkezdte járn a rókatánczot, elkezdte hányni a cigánykerekeket a ragyogó völgyben, mikor a zöldessárga fűszál már kicsirázott itt-ott az anyaföldből, mikor is a fajfentartás ösztöne szállja meg az emlöst, a repülöt s villámkép csap össze vetélytársával a forróvérü gim; a

Rendkívüli olcsó árakért szerezheti be a t. közönség **STEININGER SÁNDOR** divat-, vászon- és fehérmű üzletében, a legdivatosabb tavaszi és nyári szöveteket és mosó kelméket, általánosan elismert jó hírnevű gyárosok készítette vasznak, schiffonok és fehérműeket, szőnyegeket, csipke és szövetfüggönyöket, stb. efféle cikket. „Darósi gyönyörű mintákban 38 kr-ért méterenkénti“ kapható **Steininger Sándor Székesfejervár, Nádor-utca 2. szám** tejes-köz sarkán levő üzletében.

A „jogállam“ fogalmát az hazudtolja meg leginkább, hogy a „jogállamok“ nem tudnak egymásközt jogot létesíteni és az erősebb jogának feláldozzák a gyöngét, valamint a belpolitikában is az erősebbek szabnak törvényt a gyöngéknek. A „humanitás“ evangéliumával való kísérletezés csütörtököt mondott; nem is fog beválni soha. Béke nem lesz mindaddig, míg anyagiság vezet egyeseket és társadalmat, míg az erkölcsi ideák száműzve maradnak s a modern ember csakis a földi javak fölhalmozásában keresi üdvét, mintha ez volna végszélja. A korlátlan önzésből támadnak a veszekedések.

A fogyasztási szövetkezetek működése.

(—) Nem egy község dicsekszik már fogyasztási szövetkezettel, mely olcsó áron jó árucikkhez juttatja a vásárló közönséget; s a nép a vásárlással meg van elégedve; a szövetkezet gyarapszik s virágzik.

A fogyasztási szövetkezetek működése még csak kezdetleges, mert a kezdetnek is a kezdetén vagyunk. A szövetkezetek csakis a kisebb árukra fordítják a fősulyt, a nagyobb üzletek megkötésétől eddig még tartózkodtak.

Egy lépés előre a nagyobb üzletek megkötése felé, — ezt írhatjuk most már — mert örvendés az az ugrás, a mi kisebb áruktól egyszerre a nagy üzlethez vezet a szövetkezetet.

Ezt az utirányt ép most az aratás alatt jelölte meg a ker. szövetkezeti központ. A szövetkezetek községenként összeszedik a gabonát, abból mintát küldenek fel a ker. szövetkezeti központhoz, mely a megfelelő napi árban eladja a gabonát. Utánjárás címén csak 1%-ot von le a gabonáért fizetett árból. De megteszi azt is, hogy a gazdának előleget ad, ha meg

fajás hevében sükketté lesz a süket, kihívóvá, merészé a félnék nyírfa; ötével, hatával, kergetőznek a szapora rágesálók, nyulak, evetkék, a bokrok alján, búgni kezd a gerle s a hegyoldal sürtijében a néma éjszakán rövidlélekzetű, halk csaholással csalogatja párját a csalfa ravasz. Rudjára fordult a gönczölszekere, a tele hold is meghaladta az égboltozat felét, elmúlt az éjfé. A czigány már napnyugot óta huzódik meg egy vén tölgyfa tövében s bár tagjai szenvednek, egyre les, vár. Hosszu, kinos várakozás után csörtetés nesze hallatszik a völgyből s pár pillanat múlva sokágu gim-szarvas pattan a tisztásra, felüti fejét s tágra nyílt orlyunkkal szaglászva, prüszkölve kémleli a helyet.

Dörren a fegyver. A szügybelőtt vad ölet ugrik fel a levegőbe s bőgve, hörögve terül el. Az erdős hegyoldalon egyre visszhangzik a dördület moraja, melybe bele-belevegnyül a czigány diadalordítása . . .

A gim rég kiadta párját, a czigány még folyton hallatja hívó szavát. Hiába az uri társ nem mutatja magát . . .

A diadalmas vajda még mindig ott vesztegel a löött vad mellett; időnként szájhöz emeli kezét beleordit az éjszakába, végre kilövi fegyverét, vár, vár . . .

Vékony, halványpiros sáv tütötte magát a keleti égen, míg végre pirkadni kezdett máshol is: a vajda fejében. Olyat gondolt, hogy szinte betelántorodva s iszonyu átkot ordítva, elkezdett rohanni a távol falu felé, a Ragyogóba . . .

Megszűnt a jó sor. Ismét a régi szük napok köszöntöttek be a kis czigányországba. Egyszerre, hirtelen elmaradt az inspektorurfi látogatása, a mi nem is csoda, mert halálig

lenne szorulva, hogy ne legyen kénytelen elkötyavetyélni a gabonát.

Ez a legújabb, mondhatnám, legörvendesebb tudósítás a szövetkezetek terén, mert itt már nagy üzletek lebonyolításáról van szó, melynél a közvetítést a ker. szövetkezeti központ „gabonaosztálya“ vállalja el.

Igen nagy jótétemény ez a gazdaközönségre nézve, mert nem ő adja el, mások adják el gabonáját és pedig a megfelelő legmagasabb árban; nem kell aggódni, hol adja el, s ha eladja is, milyen árt adja el, ő csak a gabonáját odaadja, s a pénzt rövid idő alatt besöpri asztala fiókjába. Nem igen vesztegeti az időt az eladásra, megszabadul az alkalmatlan cenzusáloktól, s ennek, s a kisebb gabonakereskedőnek perczentje az ő zsebében marad s mellette még időben is nyer.

Igen fontos és hasznos tehát a gabonaosztály létesítése és működése a kisgazdára nézve. Csak a kisgazda félre ne értse ez intézményt! Csak a szövetkezet élére álljon az ügynek!

Egyet azonban nem helyeselhetek. Miért éppen csak a szövetkezetek részesülhetnek e közvetítésben? Igaz, csak a tagok részesülhetnek kegyekben, de azért a kath. köröket, a gazdák szövetségét sem kellene kizárni a gabonaeladásból. Így az embereket igen gyorsan rálehetne vezetni a szövetkezet eszméjének megvalósítására.

Ezt csak mellékesen hozom föl, mert bennünket itt a fogyasztási szövetkezetek nagyobb üzleti működése érdekel.

A gabonának ily nagyobb mennyiségben való eladása rávezeti majd a szövetkezeteket egy szövetkezeti malom felállítására, s ezáltal el lesz érve: a jó és a gabonaáraknak megfelelő liszthez való juthatás.

Egyik fejlődik a másikból. A szövetkezetek eljutnak majd a cserekereskedéshez, s ez lesz a szövetkezeteknek legáldásosabb működése. Itt terem gabona, ott fát tenyésztenek s dolgoznak fel, itt szönek, ott faragnak és így

beleunt a muzsikálásba. Letörött a sötét ország cimere, kihalt, megüresedett a vajda háza . . .

Vén bükkök, százados tölgyek aljában, bokor-szegélyezett gyalogúsvényen kapaszkodik fölfelé a vajda; mögötte lépdes hites felesége. Halálos elszántság tartja elfogulva a vad férfi sötét ábrázatát s mikor ugy olykor visszaviszatekint, hogy jön-e az asszony, reszketni kezd emez s borzadva, félve lépdel ura után a meredek uton.

Nagysókára kibontakoznak a sűrűből s egy tisztásra érnek.

Különös látvány tárult fel előttük. Elejtett szarvasgim fektűt a gyepon, egész hollóserreg, mint fekete felhő szállott fel a légbé a kikezdettestről, csikasz, éhes róka farkát behuzva ugrott vissza a sűrűbe.

Egy vén tölgy alatt megállott a vajda s megvárta, míg beéri a hites felesége, egypár szót szolt neki s elütemek ismét a sűrűségben . . .

Bánat, szomorúság és nehéz sóhajok tanyájává lett a Ragyogó völgye, míg végre nagysókárs megkerült a vajda. Hanem a felesége, a százsorszép fáta eltűnt mindörökre. Hova merre, mely szél szabta meg útja irányát? Mind e mai napig senki, senki se tudja.

Ezekután a vajda asszonyéppel sohasem állt szóba. Sárközi Ádám, a vajda szerelmes lett az erdőbe. Tudta, jól tudta, hogy ez meg nem eszja. El-elhallgatta, mert szinte értette a lombok suttogását, a madarak énekét, a vadak szólását. Napokat, éjeket töltött a sűrűben; az enyvvél összetartott ócska hegedűt félretette s helyette inkább, nagy titokban, az ócska fegyvere ravaszát billegette. Jobban is behoza. Mely vad merre tanyáz ő tudta legjobban; ez

tovább. A szövetkezetnek szüksége van gabonára, ír egy másik szövetkezetnek. Ennek ígér faneműt s kér érte megfelelő értékű gabonát. És így tovább.

Ehez szükséges azonban, hogy az egyes szövetkezetek községeinek termelése a ker. szöv. központ lapjában nyilvántartassék, hogy a fogy. szövetkezet tudja azt, hogy a szükség dolgot hol szerezheti be és minő árban?

Ezáltal a szövetkezetek élérik azt, hogy a község termelését értékesíthetik s így a népet tisztességes munkára szoktatják s a község számára is a szükségesebb dolgokat könnyedén bevásárolhatják.

Az ilyen nagyobb üzletek s a cserekereskedés sikere fogja a nép előtt feltárni a fogyasztási szövetkezeteknek áldásos működését.

Női kereskedelmi tanfolyam.

(X) Lapunk legutóbbi számában említettük, hogy a vallás- és közoktatásügyi miniszter megengedte a székesfejérvári kereskedelmi akadémia igazgatójának, hogy a vezetése alatt álló tanintézzettel kapcsolatosan női tanfolyamot is szervezhessen. Hogy ennek a dolognak nem csekély a jelentősége, azt hisszük mindenki el fogja ismerni. Sokan fognak gondolkozni esni, hogy jövőjüket nem más életéhez kötve, hanem önállóan, függetlenül munkálják. Hiszen itt az alkalom, a melyet csak meg kell ragadni, hogy segélyével egy biztos jövő alapjait rakják meg.

Itt azonban más is eszünkbe jut. Az t. i. hogy pár néttel előbb adott ki a miniszter, ha jól emlékszünk, ugyanaz a vallás- és közoktatásügyi miniszter egy rendeletet, melynek értelmében figyelmeztet, hogy női kereskedelmi tanfolyamokat csak három évenként nyissanak, lévén a konkurrenzia olyan óriási, hogy a folyamodóknak legnagyobb része képtelen kenyérhez jutni.

És most azt kérdezzük, mire való ezeket

mikor érkezik, az mikor távozik, hova telepszik, mit szeret, mit eszik, ez volt az ő legfőbb tudománya. Ő látta meg kikeletkor az első sárgabillegényt, ő találta az első virágot, ő tudta meg a vadak szerelméből, a párt kereső, finomorrú időjós, a róka sajátos vakogásából, hogy ez volt az utolsó hősés; hogy a természet már megunta a telet s nemsokára beáll a kikelet. Ilyenkor igen meggyűlt a dolga Ádámnak. Kihuzódott a sűrűbe, valamelyik odvas fából előkerítette a rozsdáerte fegyverét s ellesett nem is óra, de naphosszat.

Azt lött, a mit akart.

Ha fülébe hatolt a róka vakogás, elkezdett sirni, mint egy törbekerült nyulfi. A szerelmes ravasz azt vélvén, hogy a párja nyulat fogott, megiramodik a hang irányába, a biztos halálba, Olykor mindkettő egyszerre érkezik. A mint a dolog fejtegetésébe, majd titkos, szerelmes ömlengésbe kapnak, egyszerre két csőből csap le rájuk a halálos ólmok egész zivatarja. Ravasz, szörnnyű ravasz a róka, de még a rókanál is ravaszabb az ember s ennekokáért a róka vére a földet áztatja.

Messze, igen messze az emberek házaitól, fönt a bérzokokon halvány világosság verődik át a sudár fenyőfák haragzöld lombjain. A fatövésben mozdul valami. Lassan, nesztelenül, mint egy sötét, félelmes Pán, vagy fekete erdei manó emeli fel bozontos fejét a vajda nagyceseden odatámasztja derekát a fának s készen a lövésre figyel.

A hajnal pirul s kezdi hallatni rövid, szakadozott, hívogató hangját az aranyos nyirkakas.

Innen-onnan, majdnem közvetlen a leső vajda mellett iromba, gömbölyű jércék futnak

az ambíciókat új pályák, új jövő iránt fölkelteni, ha a jövőben nem tudják megadni azt a reális megvalósulást, melyre építették. Minek elvonni a nőt természetesen hivatásától, életének más irányt adni, ha a czélt alig, vagy csak óriási áldozatok árán érheti el?

Jól tudjuk, hogy a nőnek szintugy joga van élni, mint a férfinak, joga van becsülettel megkeresni kenyerét, mint bárki másnak, és miért ne keresné a jobbat, ha alkalma van hozzájutni. De az is bizonyos, hogy mikor az intéző körök a nőnek utat nyitottak oly pályákra, melyeket eddig csak férfiak foglaltak el, számtalanok akadtak olyanok, kik másként is boldogulhattak volna, talán megelégedtek volna az egyszerűbb, a szerényebb igényű családi élet örömeivel-gondjával, de addig ismeretlen igények keltetvén fel bennük, más pályát választottak, s most talán visszasiadják azokat az időket, a melyben énjüknek, nemüknek sokkal inkább megfelelő kört választhattak volna. Mert hiszen általánosan úgy van, hogy ezeknek a női alkalmazottaknak jövedelmei csak szerény igényeket képesek kielégíteni, majdnem úgy van: élni kevés, éhenhalni sok.

Hány szegényebb sorsu leány van, ki nem elégedve meg azzal a sorsal, a mely szüleinél, neveltetésénél fogva neki osztályrésziül juthatott volna, nagyobb igényeket nevelt magába, tudós nő akart lenni s tudományáért nyomorúságot kapott osztályrésziül, vagy ha a nyomort elkerülni akarta, talán segítséget keresett és talált, melyért azonban mindent oda kellett adnia, a mire egykor büszke volt.

Hányan vannak viszont olyanok, a kik születésüknél, rangjuknál fogva olyanok, hogy kiművelhették magukat, magasabb fokú nevelésben részesülhettek, de nélkülözték azt, a mire egy feleségnek vagy családjának szüksége van, talán a háziasságot, a takarékoságot s a férfiak pályájára léptek, kivették egy törekvő fiatal ember, vagy mondjuk egy aranylánál százszor inkább rászoruló nő szájából

a hang felé; csakhamar vége a hívogató szónak, fölhangzik a kakas éles „s⁴-e, süvöltése s erős szárnycsattogás jelzi, hogy a him a jércék közt repül. Ebben a pillanatban kezdi hangoztatni a vajda is az „s⁴-et, nem tovább, csak pár pillanattig, először alig hallhatóan, majd hirtelen erősen; s a féltékeny versenytársat vélő, de nem tűrő kakas miut egy égő villám rohan a fák ágai között az „s⁴ felé, lecsap a földre s fényes szárnyait dühösen libegtetve, kihívóan, harcra készen perdül egy-kettőt. Abban a perczben utolsót lehel s a dördület neszére a hány, anyifelé repül, menekül a jérczesereg.

Olykor-olykor levél is érkezett, a vajda házába. Különös levelek. Mert, kérem azon levelekben sohasem volt egy betű se; nem is tudta senki, Ádámon kívül, hogy ki küldte. Csak egy kis pingálmány volt az utolsó lapra, amolyan geromba, ácszeruzával odahévenyészve: ózagancs, nyullább, szalonkaesőr, fogolfej, haluszony s egyéb ilyfélék voltak ott láthatók, azokban a turcsa levelekben. Aztán rendszeren olyonkor érkeztek ezek a levelek, mikor a távol, messze városban valami táblára készültek az urak.

Épen most bontogt egyet durva kezeivel nagy ügyetlenül a kíváncsi Ádám. Megértette. Alig várta a napnyugtát, de be sem várhatta s eltűnt a sűrűben.

... Alig pislogó olajmécse gyenge világánál ásóval, oskánynyal dolgozik Ádám. Félve eresztí villogó szemek tekintetét a sűrű éjbe, mikor egy-egy vágás nagyobb visszhangot ad. Vigan csörgedez mellette egy kis hegyi patak. Ennek az oldalát nyitja meg, új medret ás neki pár ölnyre, a nyílás alsó

a falatot. Mert hiszen itt is, mint mindenütt, a protekció uralodik.

Örülünk egy részről, hogy lesznek olyanok, a kikre áldás lesz ez az új intézmény városunkban, másrészt azonban nem tudjuk titkolni aggodalmainkat, hogy sokkal több kárt fog tenni, mint hasznot, sokkal többekben fog reményt kelteni, mint a hányét megvalósítani tudja.

UJDONSÁGOK.

Századvégi történet.

Hogy is mondta a költő, irván a könynyelmű pogányok vidám életének utolsó mulatságáról: „Lesbia csókolj, éljen az élet!“ Élvezzük a mig van mit és miből, aztán mikor megtompl az ideg, elfogy a nóta és elszáll a mámor, akkor dobjuk el azt a nyomorult életet, a mit meguntunk a csömörlésig és lássuk, milyen az a másvilág! Hányszor láttuk megismétlődni ezt a szomorú komédiát, a nélkül, hogy a tanulságot levonnánk belőle:

Itt van egy közös ismerősünk, a kinek talán jóbarátja is volt egyikünk-másikunk, mig szivesen látott vendégei voltunk, mig szórta a a pénzt, aztán illő távolságban tartottuk magunkat tőle, mikor lejárta magát és már nem töltött a poharunkba, mert az övéből is kifogyott. Nem tudott megbarátkozni a szegénységgel, mert sohasem ismerte, nem tudott keze munkájával fáradni a mindennapiért, mert sohse próbálta, hát fogott egy pisztolyt, a végzett existenciák utolsó menedékét és föbeléte magát. A hir bejárta a várost, egyik sajnálkozott rajta, a másik azt mondta: de nagy bolond volt! — és egyiküknek sincs igaza. Nem volt se bolond, se szerencsétlen, csak gyöngé ember volt, modern, századvégi ember, a kinek szívet-lelkét áthatotta, megmérgezte a századvég erkölcsi dekadenciája. Olybá vette az életet, mint egy kártyapártit: vagy vagy. Két egy-

fokánál köveket helyez a régi mederbe, ásva, izzadva, erőlködve tömi, tapasztalja a kövek közeit s csakhamar új irányt kap a patak és pezsege, sustergeve rajdja magához s viszi, hömpölygeti az utjába eső száraz harasztot.

Ádám felhuzza a méces belét, tarisznyát akaszt a nyakába s belép a viztelen mederbe. Lefelé halad, meg-megáll, benyul a sziklás mélyedésekre, a partokba, a hol mély benyilókat, gödröket ásott a rohanó patak, titkos, tilos öröm árad el barna ábrázatán, mikor azt az ártatlan, sikos ficzkázó jószágot meglátja, megfogja...

Féliguérí füllebb volt már a vizes tarisznya. A cigány fölrohant, kimozdította csákányával a gátat, betemette az ujan ásott medret, jó helyre tette a szerszámait s miután ismételve megmártogatta a tarisznyát a rohanó vízben, eltűnt az éjben.

Másnap kora reggel egy vén parasz-asszony köszöntött be a város legelőkelőbb fogadójába; félre hívta a tulajdonost s miután kosara tetejéről egyet-mást, turót, vaját, némi zöldégfélét kirakott, előszedte végre a kosár fenekéről a pompás, friss hegyi pisztrángokat.

Uj idők jöttek.

Ószbe borultak a megvénhedt vajda fürtjei. az öreg lábak nehezen mászták meg a köves hegytetőt, a vén test nem tűrhette a hideg éjszakát. Villogó, tüzes szemei is kezdtek vesztetni fényüket, a remegő, reszkető karok, kezek kezdtek eleregetni a lövészre jött vadat.

Csak a szenvedély nem lohadt, sőt a korral növekedett. Pedig az új időkben a puskaroppanás is messzebbre hallatszott s a puska-por szaga is távolabbról érzett.

forma szó, de így egymásmellé állítva, jelen-tésében szörnyen különböző. Neki az utóbbi lett a sorsa.

Csinos, derék ember volt Schwarcz Izidor, vagy mint Fejérváron általában ismerték: Schwarcz Dóri, azonkívül gazdag volt és tetőtől talpig gentleman. Az ő remeójának cséppet se ártott, hogy nővérenek ama Berele Hay lett az apósa, a kinek nevéhez az utolsó évtizedek egyik legszenzációsabb uszora perének az emléke fűződik. Schwarcz Dóri becsületes ember volt, a kit mindenki szeretett, kivált életének derűsebb napjaiban, mert nyílt szívé, egyenes jellemű és mindenekfölött fideles pajtás volt, valóságos lelke a vele mulató bohém társaságoknál. „Dóri adj kölcsön tiz pengőt“ — Dóri ötvenest szurt ki, még csak irást se kért róla.

Százezer forintot jóval meghaladó készpénzt örökölt annak idején és részben földet vett, részben pedig bérletet kezdett a pénzen. Hanem mintha csak az Isten hitsorsosaitól teljesen elütő gondolkozással verte volna meg, semminemű tehetséget nem érzett magában ahhoz a praktikus tudományhoz, melylyel a vagyont okserüen szaporítani lehet. Gazdálkodni nem szeretett, talán nem is értett hozzá, hanem ahhoz annál jobban értett, hogy kell a pénz elkölteni szépen, előkelően. Nagy házat vitt és gyakran látott válogatott társaságot vendégszerető asztalánál. Majd utazni, világot látni indult. Ezt is igen megkülönböztetett módon cselekedte. Csolnakban ringatózva élvezte a hasonlíthatatlanul bájos holdvilágos éjszakák romanticizmusát a Boszporuszon és szilaj oroszánokra vadászott a forró Afrikában. Mikor hazajött, folytatta ott, a hol elkezdte. De mégis... Megpróbált spekulálni ott, a hol a szerencsés jegyben születettek eszeveszett gyorsasággal szoktak meggazdagodni: a börzén. Ugy mondják, a mások tanácsára tette ezt. Annyi azonban bizonyos, hogy ő nem tartozott a föntebbiek közé, mert nem hogy megszaporította volna a vagyonát, de azt is elvesztette, a mije volt. Nyolczvanezer forintját vitte el a

Az öreg vajda is azzá a bizonyos edényné váltott, a mely a kutra csak járogat, járogat, de örökké sohasem járogat.

Mikor a leégett, elpusztult tisztalak helyébe újat építettet a grófi uraság, a dáridóban, mi a fölvaltásokor esett meg, ott settenkedett a bögös körül a vén Ádám is a nagygombu dolmányban, kezében a vajdai bottal.

Mindenkép azon volt, hogy a nagy ur észrevegye; beszélni akart vele, mert híre járt, hogy ekét ereszenek a Ragyogóba.

Terve sikerült, megmentette a sötét ragyogói országot; sőt azonfelül ősz, torzonborz orcája a grófnak módfelett megtetszett, minek folytán kapott ételt-italt, a mennyit csak akart.

Reggelre, mikorra a vén bor bolonddá tette az urakat s ezek csókolgatni, tetuzni kezdtek az egyre muzsikáló barna ficzkókat, reggelre — mondom — a vén Ádám is az urak között ivott.

Ekkor érkezik meg a nyurga, vékony iszapocskas s jelenti, hogy a hosszucsőrűek (szalonkák) megérkeztek s hogy ő már el is ejtett kettőt.

— Csák kettőt? csufolódik a vén, részeg Ádám, az sémmi.

Szót szó követ s az ittas vajda fogadkozik, hogy ő egy helyből is háromnyit lö le. Szavának állt az öreg cigány.

Nyolcz, tiz rajkó futott parancsára a tópartra, kihajtották, kiasták nedves ódnikból a földigiliszták százeit s óriási lapulevelekbe takarva őket rohant vissza a ragyogóba. A vén Ádám óeska edénybe teszi a piros, kigyózó állatkákat, friss földet hint rájuk s elsiel a rengetegbe.

Csendes, nesztelen, iapályos erdőszélben,

budapesti bürzének három évvel ezelőtt történt zivatarára.

Akkor aztán fölhagyott a bérlettel, eladta a Kőhánysai pusztát és beköltözött a Farkastanyáról Székesfehérvárra. Kifizetett mindenkit az utolsó krajezárig becsületesen, senki sem kiabálhatott utána, hanem neki ugyyszólván semmije sem maradt. Az Eisenbarth-féle házban vett szerény kis lakást, éppen abban a helyiségben, a hol néhány évvel ezelőtt a lovait tartotta, melyei azóta lakoszobákká alakították át. Ide költözött be a gazdaasszonyával, a ki hűségeseen vele maradt a balsorsban is. Hanem a bőséghez szokott ember sehogys tudott beletörődni életének megváltozott rendjébe. Nagyon furcsának találta, hogy most ő kérjen hébe-hóba egy-két forintot azoktól, a kik hajdanában szerencsejüknél tartották, ha asztalánál helyet foglalhattak és nehezen ment a szerény jégbiztosítási ügyecskével való foglalkozás, a mihez végső szorultságában kényszeredett.

Tegnap déltájban, a hogy sörét elfogyasztotta a Turmayer-féle kerti vendéglőben, szivarozva indult haza, a szomszédban levő lakására. Akikkel akkor ott kezet szorított, bizonyosan nem gondolták, hogy ez az utolsó kézfogásuk egy halálra készülő ember becsüvétele. Otthon bezárkózott lakásának egy itt reprodukálhatatlan nevezetű helyiségébe és egy hatalmas czéllövő pisztolyal föbelötte magát. A lövés zajára az emeleten lakó Endl József városi mérnök lesietett s az ijedten elősiető gazdaasszonnyal együtt addig feszegették az ajtót, míg fölszakítaniok sikerült. Ott ült Schwarzcz Izidor véresen, kifordult szemmel, jobb kezében a pisztolyal, melyet már nem volt ereje még egyszer magára emelni. A golyó jobb halántékán találta és a bal szeme mellett jött ki. Panaszkodott, hogy mért nem hagyták békében meghalni.

Ezenközben a szomszéd vendéglőben időző Polcaer Péter rendőrkapitány is átsített és csakhamar megérkezett dr. Gerber Károly orvos

a hova a hólé meg a nyári zivatarok fölösleges vize szokott összegyülemelni, kissé vizenyös, gyenge süppedő talajon állapodik meg a betűhöz nem értő vén természetbúvár. Lehasal a nyirkos, hideg földre s vizsla szemekkel keresi, kutatja, hol szurta be hosszú csörét a talajba az élelmét kereső vándor, az erdei szalonka.

Végre megtalálta.

Siet a közel rekettyebokorba, pár csomó ujjnyivastag ágat metsz le róla, mindkét végüket hegyesre hegyezi, bürüket félig lehántja s a kikémielt helyen mindkét végükkel szép egymásutánban a földbe szurja. Egy kis alakutat csinál a meghajtvá leszurt vesszőkből, melyeknek befelé fordított fehér, világos, lehántott fele a gyengébb, öregebb szemnek is megmondja, ha került-e bele, mozog-e benne valami nemesebb jószág a vesszőalkotmányba. Végre az öreg a friss földet, a magával hozott családokat a kis alagutba önti s szemkört a nyílással, bent az erdőben, a honnan az egész alkotmányon végig tekinthetett, foglalta el helyét a lövésre kész vajda.

Ha csak egy parányi barázdabillegény ugrott is be a fehér vesszőfolyosóba, rögtön kivette, meglátta a szem. Nem maradt el azonban a nagyobb, nemesebb hosszucsurú sem.

Ádám sohase, ma se fáradott hiába. Ha megjelent a vad a nyílás szájánál, csak végiglött a fehér, világos alkotmányon. Oda se ment, a vadat fel se vette, csak mig elnem jött az este.

A hideg, őszi levegő átjárta a vén testét, fázva, dideregve, de mégis büszkén ballagott el haza s átnyújtotta a zsákmatyát.

Az urak nem hittek; hanem azt kívánták, hogy a mit megtett ma, tegye meg holnap is. Az öreg megtette. Söt még harmadnapon is

is, kit sietve hívtak oda. Mikor a vért lemosták a borzasztóan kinlódó ember fejéről és jeges borogatást raktak rá, megkérdeztek, hogy mért tette ezt. De nem kaptak rá feleletet.

— Rosszul találtam — ismételte többször.

Bevitték a szobába s lefektették. Az időközben értesített mentők is odaértek és beszállították a városi kórházba. Most ott fekszik, de az orvosok nem igen bíznak életbenmaradásában.

Lakásán két lezárt levelet találtak, egyik Wertheim Pálnak volt címezeve, melyben rövid szavakban elbucuzik barátjaitól és pár forintnyi adósságának kifizetéséről intézkedik, de öngyilkosságának okát egy szóval sem említi. A másik levelet Siófokon nyaraló sógorának, Hay Mórnak írta, kit Polczér Péter rendőrkapitány az esetről táviratilag értesített. A lakásban levő értékeesebb tárgyakat a rendőrség összeszedte és elzárta. Az öngyilkos pénzes-tárczájában mindössze egy öt forintos bankjegyet találtak, utolsó maradványát az elszórt szép vagyonnak. Ezt már nem akarta elkölteni.

Tenetségeivel, jellemével és tekintélyes vagyonával kiváló, hasznos tagja lehetett volna a társadalomnak, ha a komolyabb oldaláról is megtanulta volna ismerni az életet, de a való élet trójánát 38 éves koráig sem tanulta meg abban az atmoszférában, a hol sohasem unatkoznak. Nem élt, csak élvezett és most a kórház rideg szobájában viaskodik a maga kereste halállal. Csodálatosan kivételes alak abból a fajból, a mely mindig többet szerez, mint a mennyit elkölt.

Mintha csak valami gentry fiu históriáját olvasnók . . .

— Püspöki körlevél. Dr. Steiner Fülöp megyés püspök ur Öméltósága július 31-én kiadta XI. számú körlevelét, melyben közli a Szertartások Congregatiójának feje által kiadott körlevelet, mely jelzi azon módokat és eszközöket, melyeket Ő Szentsége, XIII. Leó pápa Jézus Szent Szíve tiszteletének terjesztésére

kiüzte valami szenvedélye-e, vagy balvégzete, a hívős erdőszélére.

De már akkorra igen nagyra nőtt a dolog hire. Egyszer csak két tollascsakós vitéz jelent meg a lövöldöző, gyanutlan öreg mögött, a tegyvert kezéből kicsavarták s bár szörnyen ellenkezett, elhajtották s a járási börtönbe zárták.

Nehéz, nagyon nehéz napok virradtak az öreg vajdára. Csak most tűnt ki, hogy azoknak a kíváncsi, mindent tudni akaró uraknak már régesrég fáj a foguk rája.

Aztán milyen régi, penészes dolgokon rágódta! Bizony az öreg Ádám ezeket már rég elfelejtette. Hogy hát bová is tünhetett el a vajdáné, a gyönyörűség, világszép feleség, kiről még mai napon is szól a rege, nóta; hova lett a fáta? Aztán hogy micsoda bolond golyó lehetett az, mely egy éji leszen az inspektor fiának szerencsére csak a lábába furdott; meg hogy a kastély nemi s olyan régen kigyulladt.

Ádám ámult-bámult, de nem vallott, hanem a helyet napohoszat kiáltozott:

— Tekintetes urak, nagyságos urak, megfulladok, megfulladok.

Egy kis erdei levegő kellett volna neki; de nem kapott s megis fulladt, hogy börtönbe került nemsokára rája.

Csak mikor haldokolt, vallott meg egyet-mást, iszonyu dolgokat. Szegény, szegény Ádám, mindent, a mi rosszat tett, forró szerlemből, fájó csalódásból, dühös boszvágyból tette.

Beleszorították egy gyulátlan fenyőkoporsóba és eltemették a járás székhelyén a temető-árokba. A ragyogói lakók pedig sirva, jajgatva hirdetik fűnek, fának, bokornak, erdőnek, hogy, hogy „meghalt az Ádám, meghalt az Ádám.”

Törzsök Vilmos.

alkalmasaknak tart és ajánl. Buzdítja a lelkeskedő papságot és a hiveket, hogy szent István király ünnepe alkalmából a szent király ereklyéjéhez zarándokoljanak. Kihirdeti a folyó évi augusztus 22-én kezdődő papi lelki gyakorlatokat. Végül közli a megyében történt újabb személyi változásokat.

— A polgármester idehaza. Havranek József polgármester tegnap délelőtt érkezett meg erdélyi utazásából. A segesvári ünnepély után ellátogatott Nagy-Szebenbe és Brassóba, hol a mintaszerű vízvezetékek berendezését behatóan tanulmányozta.

— Megjötték a katonák. A helyben állomásozó két honvédszázalaj, miután a gyakorlatokat annak rendje és módja szerint elvégezte, Veszprémből tegnap délben haza érkezett. Nagy közönség nézte a fáradt hadfiakat, amint tetőtől talpig utiporral fedetten vonultak végig az utcákon zenekíséret mellett, a laktanyába, pihenőre. — Ma délelőtt pedig a 12. uhánus ezrednek Szegessárdon állomásozó négy százada érkezett városunkba. Husz napig maradnak itt, mely idő alatt a felsővárosban lesznek elszállásolva.

— Kérelem. Fűzy Antal, lapunk főmunkatársa, tisztelettel felkéri midazokat, kiknek az az „Örök Tavasa” cz. könyvére szóló előfizetési felhívásokat annak idején megküldötte, sziveskedjenek az aláírt gyűjtőlevelet nevére a „Fejérmegyesi Napló” szerkesztőségébe mielőbb visszaszármaztatni.

— A városi képviselő tekintélye. Ha személyesen nem tapasztaltuk volna, bizony el sem hinnénk, milyen magas véleményt táplál egyik-másik városi képviselőnk a saját becses személye felől. Ma délelőtt egy szolgaleány valami ügyes-bajos dologban járt a kapitányságnál. Nem tudjuk, mi czéllal kereste fel a rendőrkapitányt, csak annyit hallottunk, hogy egy városi képviselővel volt valami baja, a kinek szolgálatába szegődött. Csakhamar megjelent a szóban forgó képviselő ur is, ki a beköszöntés után a következő szavakkal fordult a kapitányhoz:

— Hogy lehet ilyen miatt (itt a szolgaleányra mutatott) egy ilyen embert (itt magát értette) megidéztetni? Ha az efféle panasza jön, minden szó nélkül 8 napra le kell zártni, jól elverni és csak minden másnap adni neki egy kis kenyereket.

Hm hm! Ugy látszik a városi képviselő ur merőben másképp gondolkozik, mint a más, közönséges észjárású emberek. Mi a magunk részéről legalább ugy vélekedünk, hogy a törvény előtt minden ember egyforma s az igazságosztásnál egyáltalában nem szokták tekintetbe venni azt, hogy ki mennyi földi javakat és előnyöket élvez Isten kegyelméből. Továbbá bátorkodunk megjegyezni, hogy ha valakit a hatóság elé idéznek, ott nem azé az első szó, hanem azé, a ki odahívatta. A mi pedig a képviselő urnak a szó nélkül való lecsukásra vonatkozó kijelentését illeti, az hallatlanul merész beszéd, hogy egyebet ne mondjunk.

Egyébként pedig örvendünk, hogy Galambos István városi képviselő urat erről az oldaláról megismerhetjük. A következő Bánffy-éra idején választási elnöknek fogjuk ajánlani.

— Szolgálati érme. A m. kir. földmívelésügyi minisztertől ma egy leirat érkezett a városi tanácshoz, melyben azt fölhívja, hogy az egy gazdánál, illetve birtokon egyhuzomban 40 esztendeig szolgált gazdasági alkalmazottnak szolgálati díszérem iránt való folyamodását ezental hivatalból terjeszesse föl, ugy-szintén adandó alkalmakkor a díszérmek ünnepélyes kiosztásáról gondoskodják.

— **Külfötött író.** Simon Péter, lapunkban is ismertett könyvének egy-egy kötetét, melyet a mi boldog emlékezetű Erzsébet királynék életéről írt, följánlotta elhunyt királynénk két leányának, *Gizella* és *Mária Valéria* főhercegnőknök, kik az édesanyjukról szóló művet köszönettel fogadták. Mária Valéria főhercegnő udvarhölgye, *Vécsey Mária* bárónő, Ferenc Szalvátor főherceg pedig főudvarmestere báró *Lederer* Hugó által mondott levélbeli köszönetet Simon Péternek. Vécsey bárónő levelét a „magyar királyleány“ nevében írta katolikus írórtársunkhoz. Ezen kívül ugy *Gizella* főhercegnő, mint *Mária Valéria* főhercegnő egy-egy rendkívül értékes briliánsokkal és rubinokkal dusan ékített arany melltűt küldöttek Simon Péternek köszönetük jeléül.

— **Tűzrendészeti szemle.** A rendőrség tegnap a külvárosokban tűzrendőri szemlét tartott. Sok esetben súlyos szabályellenességet tapasztaltak a betakarodásnál, miért is mintegy 25 gazdát szigorúan megbüntettek. *Polcser* Péter rendőrkapitány, mint halljuk, olyan értelmű előterjesztést fog tenni a tűzrendőri szabályok pótlása végett, mely szerint azon gazdák, kik a náluk most tapasztalt szabályellenesen elhelyezett kazalokat bizonyos határidőn belül megfelelően el nem igazítják, jövőre nekijának betakarodási engedélyt. Az erélyes intézkedésre bizony nagy szükség lenne a külvárosok tűzbizottsága érdekében.

— **Szemétdomb a város közepén.** És megint csak Székesfejérvárról beszélünk. Ugyan hogy is lehetne ilyesmi máshol, mint a mi kedves ósvárosunkban. Anyyira ós, anyyira öreg már ez a nemes város, hogy szinte az ugynevezett második gyermekkorát éli. Járhatna szépen, tisztán, de nincs gondozója, öltöztetője, nincs a ki takarítson rája. Pedig de szomorú látvány az ilyen piszkos, mosdatlan teremtés, a kivel senki sem törődik. Az egészségére, tisztaságára hivatászerűen örködő orvos hiába osztogatja a jótanácsokat, hiába írja a — pedig olcsó! — recepteket, ha nincs a ki végrehajtsa. Bizony sok volna itt az igazitanivaló, de hát a nagyobb dolgokhoz hiányzik a pénz, meg a buzgóság, a kisebbeket meg nincs a ki észrevegye. A rendőr kevés, de azok különben sem törődnek egyébbel, mint a mit parancsolnak nekik, vagy amibe beleütik az orrukat. A gazdasági tanácsos pedig, a kinek ressortjába tartoznék az utcák és terek tisztántartása, elvégre nem ördög, hogy mindent észrevegessen, hiszen akkor egyebet se csináljon, mint hogy az utcákat rójjá naphosszat, Kis-Kecskeméttől a csikvári sorompóig. Ezt pedig józan észszel senki sem kívánhatja tőle. Hanem azért van más embernek szeme, hogy a nem rendén való dolgokat észrevegye és illő reverenciával föl hívja rá a szeretve tisztelt gazdasági tanácsos ur becses figyelmét. Így teszünk mi is, midőn a jelen alkalommal bátrak vagyunk ötlet figyelmeztetni, hogy jó tudomásunk szerint az udvarokból kihordott szemétnök az illetők alkalmasabb lerakó helyet is találhatnának, mint a város közepén levő halpiac környéke. Itt, ugyanis, közvetlen a „Ponty“ vendéglő fala mellett, a csatornahid belső felén fölötté tekintélyes szeméthoglyákban gyönyörködhetik a környékbeli, vagy az arra járó közönség. Talán nem családunk, ha azt hisszük, hogy a szomszédos utcákból mind odahordják a szemetet. Arról a bűzről, a mit az terjeszt, csak annak lehet halavány fogalma, a ki már egyszer náthamentes orral végigjárta Istambul utcáit. Egyébként ne menjünk olyan messze, hiszen harmadfél száz évvel ezelőtt Székesfejérvár is török város volt és részben ma is az, legalább köztisztaság tekintében.

A nevezett csatornaparton azonkívül még ma is ott van a tisztító alkalmával kihányt iszap, melyet a nap és a azél egyesült erővel sem tud szétomlasztani. Talán nem véteink, ha alázatosan megjegyezzük, hogy ez nem jól van így és megkérjük a köztisztaság felett örködő urakat, hogy igyekezzenek azt a sok piszkot onnan eltávolíttatni. Nagyon lekötelenésként vele a pótdó terhe alatt szinylődő közönséget.

— **Köszönet nyilvánítás.** Mindazok, kik drága nagyanyám, özv. Szabó Ignáczné, szül. Fodor Pap Katalin halála alkalmából a temetési gyászszertartáson való megjelenésük, vagy fogatuk kiküldése által a megholt iránt való kegyeletük tanujelét adták, irántunk pedig, leg-összintébb részvétüket nyilvánították, és mélyesleges fájdaimunkban osztoztak — fogadják leghálásabb köszönetemet. Székesfejérvárott 1899. augusztus 4-én. *Maron* István.

— **Az ötvenedik mentés.** Vannak szomorú és örvendetes jubileumok és vannak a melyek e két megkülönböztetés közé esnek. Ezen harmadik kategóriába tartozik a mi derék mentőink csendes jubileuma, melyről ugyan senki sem venne tudomást, ha meg nem emlékeznének róla. Részben szomorú dolog ez azért, mert az a felebarátunk éppen nem szokott jókedvében cigánykereket hányni, a ki véletlenül a mentők szolgálatát kénytelen igénybe venni, másrészt pedig örvendetes, mert teljes elismerésünk adozunk eme kiválóan humánus intézmény becsületes működésének. Ez a jubileum, melyről most szó van, mindössze csak akkora neszt csinált, a melyet az elegáns fekete kocsidübbörgése és a lovak patáinak kopogása a kövezeten okozott. Port se vert föl többet. *Armuth* polotai utcai üzletéből tegnapelőtt sürgösen telefonoztak a mentőkért, mert egy 3reg ember az utcán összeesett. A mentők nyomban kivonultak s ott találták *Virág* János városi gondozottat, ki élettelen állapotban feküdt a földön. Az összesénél észlelt tünetek szemtanuk állítása szerint kolera nostrasra, illetve heveny-bélhurutra engedtek következtetni s csakhamar élénk izgatottság fogta el a ráczváros lakóit. A mentők gyöngéden fölrakták az öreget és elvitték a városi kórházba, a hol orvosdoktorok hamarosan megállapították, hogy mindössze egy kis gyöngeségről van szó, melyet bizonyos szeszek idéztek elő *Virág* bácsi porhüvelyében. Szellemi frissességét ugyanis csakhamar visszanyerte, mert az ápolótól egy kis savanyu uborkalevet kért, mely kívánsága mindent megmagyarázott. A dolog mindössze annyiban nevezetes, mert mint említettük ez volt a mentők 50-ik segélynyújtása ebben az esztendőben.

— **Végzetes esés.** *Szenstein* Ferencz 74 esztendő napszámos a minap az öreg-hegyi szőlők mögött levő *Khaut*-féle telken kazalozott. Valahogy megeszszott és leesett, még pedig oly szerencsétlenül, hogy a kazal aljában levő szekéren fönakadt, s az ahhoz erősített vendégoldalba ütődve oly súlyos belső sérüléseket szenvedett, hogy haldokolva szállították a kórházba.

— **Vizbefult gyermek.** *Tóth* Károly déli vasuti mozdonyvezető hasonló nevű tíz esztendő fia e hó 3-án délután többedmagával fölrdni ment a Schmid-féle téglagyárhoz. Itt több kisebb-nagyobb terjedelmű mélyedés van, melyekből a vályogkészítéshez való földet kiasták s aztán a gödrök részben esőlével, részben pedig talajvízzel megtelek. Ezt a helyet a telephez közel lakók gyermekei gyakran fölkeresik, hogy ott fürdőzzenek. A kis *Tóth* Károly s vigan lubiczolt, az egyik „tavacszkában“,

míg nem egyszer beljebb hatolván, a lába megcsuszott a sikkalós fenéken és elmerült a mélyebb vízben. Mikor a víz összezapott a feje fölött és a többi társai hiába várták, hogy újra fölbukik, javszékelni kezdtek. Többen elősiettek a telepről és egy legény hoszas keresés után meg is találta a vízben a szegény fiucsokát de már holtan. Talán ez az eset intő példálul szolgál a városi hatóságoknak, hogy a telep tulajdonosát szigorubb ellenőrzésre utasítsa, mert ha az ott való fürdőzést továbbra is megengedik, úgy meglehet, hogy azok a gödrök több hasonló áldozatot is követelne.

— **Baleset.** *Szigli* József volt hegymester tegnap polyvát szállított haza a szérűjéről saját egyfogatu kocsiján. Fönn ült a megrakott kocsi tetején s csöndesen hajtott végig az alsó királysoron, midőn a gőzmalom tájkára érve lova egy tarka ökörölt megijedt és az ut mellett levő akáczfának rohant. Az erős zökkenés következtében *Szigli* leesett a kocsiról, miközben aistestével a kocsi és a fa közé szorult, melyek erős zuzódásokat ejtettek rajta. A járókelők azonnal segítségére siettek, kiszabadították kinos helyzetéből és kocsijára segítve hazaszállították, hol most súlyos beteg fekszik.

— **Czirkusz.** *Krajtejl*-czirkuszigazgató társulata csütörtök óta játszik a vásártéren felállított földtelyságon, a közönség gyöngye érdeklődése mellett. Pedig ez a valóban kitünően szervezett társulat jobban megérdemlé a támogatást. A válogatott műsorból, mint a legnevezetesebbeket, különösen fölemlítjük a kis *Anettet*, a bravuros lovarnót, ki ezenkívül fehér galambjaival és idomított kutyáival szokott remek dolgokat produkálni, továbbá *mr. Antóniót* a kitérő jongleurt. De a többiek is derekasan végzik dolgaikat.

— **A becsukott deputáció.** A segesvári Petőfi ünnepélynek volt egy igen derült epizódja, mely a banketten való szobeszednek kapós tárgyat képezte. Nem kevesebbről van szó, minthogy egy az ünnepélyre küldött deputáció a legjobb akarata mellett sem felelhett meg a feladatának. A Torontál megyei deputáció ugyanis egy hazafias száz családnál volt elszállásolva, mivel pedig a küldöttség 2 tagja nagyon soká aludt, a család elment hazulról s a ház őrzetét egy cselédleányra bízta. Ez egy széky leány volt s a mikor megérkezett az ünnepélyre a legelső székylo vonat, becsukta az ajtót s elment a városba. A deputáció felébredt, de miuden igyekeztek mellett sem tudtak kimenni egészen addig, míg az ünnepély után meg nem jött a leány s kinyitotta az ajtót.

— **A soknevű betörő.** Még május 7-én történt, hogy *Singer* Jakab csapó-utcai kereskedő a boltját reggelre kifosztva találta. Egyebek közt 76 forintnyi készpénzt is elvitt onnan a rejtélyes látogató. A nyomozást szokás szerint megindították, de jó darabig nem volt eredménye, míg végre Komáromban elfogták a tettest, kit *Polcser* Péter rendőrkapitány Pünkösöd másnapján saját felügyelete mellett hazaszállított. Ismerős alak volt már a rendőrség előtt, vadtekinetű, ragyas ábrázata, valóságos rablógylkos típus, a ki *Wünsch* néven szerepelt a rendőrség fekete könyvébe. Itt a kihallgatásnál azt mondta, hogy ő nem anyyira *Wünsch* Sándor, mint inkább *Horváth* Béla, de csakhamar kisélt, hogy az sem igazi neve. A rendőrség átadta az ügyészségnek, de előbb lefényképezette. Azóta vizsgálati fogságban van az ügyészség börtönében, de ott se sokra mentek vele, sehogy sem tudtak kiletéről megbizonyosodni. Végre a mult héten *Kaposváron* kérezősködtek a rücskös legény után, mire a fejférvári rendőrség odaküldte az arczképét. Ekkor azután kisélt, hogy ő kelmét tulajdonképpen *Ember* Ferencnek keresztelték, foglalkozására nézve meszáros legény és somogyi megyei Tásán született, egyébként pedig már összesen 6 esztendőt ült hasonló gaztettek miatt különféle fegyházakban. Ezidőszert a

fejérvári eseten kívül még egész csomó betörés terhel a lelkiismerét, ha ugyan van neki. Egyelőre valószínűleg a kaposvári törvényszék fog vele leszámolni.

— **Az új pénz.** Budapestről vett értesítés szerint az új koronás-bankjegyekkel egyidejűleg hozzák majd forgalomba az új ezüst ötkoronásokat. Ezek is — a forintosokhoz hasonlóan — 0.900 finomságúak, de valamivel nagyobbak lesznek, mint a forintosok; az ötfrankos nagyságát ellenben nem érik el. Egy kilogramm ezüsttömbből 41 $\frac{1}{2}$ darab ilyen egyenkint 24 gramm súlyú ötkoronásat fognak verni. Az ötkoronás 21.6 gramm szinezüstöt fog tartalmazni, míg öt darab egykoronás összesen csak 20.875 gramm szinezüstöt tartalmaz. Tehát egy ötkoronásban 0.725 grammal több a szinezüst, mint öt egykoronásban; szóval az ötkoronás érem minden koronájának külön-külön mintegy 3.48 fillérrel nagyobb lesz a belértéke, mint amekkorá az egykoronás belértéke. Magántorgalomban mindenki köteles 250 korona összegéig elfogadni az ötkoronásokat. Egyelőre 64 millió forint értékben hozzák forgalomba az új váltópénzt, még pedig esik ebből az összegből 19.2 millió Magyarországra és 44.9 Ausztriára.

— **Dr. Robitsek Ferencz nagymarosi plébános** harmadik zarándoklata Lourdesba. E híres helyre az idén is nagyobb számú résztvevőből álló zarándoklat indul dr. Robitsek Ferencz esp. plébános lelki vezérlete alatt. A hálókocsival ellátott külön vonat augusztus hó 21-én indul Budapestről — Kanizsa — Prágerhof — Marburg — Franzensgute — Alán át Milánó g a hol a társaság megpihen. Innen Génua és a Riviera mentén Marseille-ig folytatja útját, mely második pihenő állomásnak van kiszemelve. Egy napi pihenés után egész Lourdesig utazik a társaság, hova augusztus 26-án, reggel érkezik meg. Négy napi időzés után történik a visszautazás, szintén külön vonattal Nizzáig s innét 1 napi tartózkodás után Génuaig, honnan ismét 1 napi tartózkodás után Milánó — Verona — Franzensgute át a társaság szeptember 5-én hazatér. Különös kedvezménykép a visszautazáskor a francia határtól kezdve az együtt utazás kötelezettsége megszűnik s mindenkinek jogában áll a társaságtól elválva, függetlenül tenni meg hazatérő útját. Az egész utazás kizárólag vasuton történik. Részvételi árak: I. oszt. 220 forint, II. oszt. 170 forint, III. oszt. 100 forint 8 napi rendes szállodai ellátással. Részvételi programok kaphatók Msgr. dr. Robitsek Ferencz esp. plébánosnál, Nagymaroson (Hont megye) ki a jelentkezéseket már most elfogadják.

— **Egy helybeli polgári családnál a jövő tanév kezdetével több diák ellátást kaphat, igen előnyös fűtételek mellett. Cim a kiadóhivatalban.**

I R O D A L O M.

Mara rózsái. Kemechey Jenő regénye. Lehetősége és helyén való e manapság az idealizmus a politikában? Ez a kérdés vonul végig Kemechey Jenő regényén mely történetének érdekes társadalmi rajznak vonzó és költeménynek nagyon poétikus. A ő hőse Málcza Pál (igazi nevén Grünvald Béla, a közelmúlt politikai és társadalmi élet egyik legmegrendítőbb tragédiájának eszményi hőse) csupa idealizmus, csupa országboldogító törekvése, hatalmas akaraterő, de a szíve folytonos ellentétben van azzal, mit maga elé tűzött életcéljának. Az akarat beleviszi a politikai küzdelmek arénájába, a hol sebeket kénytelen ütni, a szív pedig csendes családi boldogság után vágyik és fáj neki minden seb, a mit másokon kell ejteni. Ezt a konfliktust rajzolta meg Kemechey.

Málczai hazajön Párisból mert a nagybátyjától a felvidéken birtokot örökölt. Az ellentét a természet csodálatos nagysága és az emberek kicsinyessége között, amire ott talál, megéreleli benne a szándékot, hogy a szegény nép barátja lesz és győzelemre viszi közötté a magyar állami eszmét is, melyet ezer veszedelem fenyeget azon a pánszláv agitáció által feldúlt vidéken. Egy lelkes honleány. Mara

bárónő segíteni akarja ideális munkájában és mi természetesebb annál, hogy Málczai bele-szeret. De jóllehet a leány szíve hozzá hajlik, az arisztokrata vér föllázad a gondolat ellen, hogy a polgári származású Málcza legyen és kikosarazza. Hanem azért tovább is megmarad törekvései és tervei részeseinek és valahányszor Málczaiknak sikere van, pontosan megérkezik egy kis doboz, melyben két rózsza van. Ez a hervadó virág az ő jutalma, törekvéseinek és küzdelmeinek egyetlen díja.

Még többször kínálkozik Málczaiknak a boldogító szerelem, hol harmatban üde fiatal-sággal, hol még a déli nap hevére emlékeztető perzselő lánggal, de ő nem tudja — vagy tán nem is akarja megtogni és mindig kisiklik a kezéből. Az ő osztályrésze a harc, a küzdelem és néhány elhervadt rózsaszál.

Szebben, poétikusabban alig lehet kifejezni azt a gondolatot, hogy amely férfiú a nagy tömeg boldogításának szánta magát, bizvást lemondhat a saját boldogságáról.

A díszesen kiállított két kötetes regény Singer és Wolfner kiadásában jelent meg. Ára köve 1 forint.

Uj zeneművek. Benne vagyunk az uborkaszegzonban. Szélesed, nyugalom honol minden vonalon s az általános stagnációba belekerült a muzsika is. Zenekiadókink nyári pihenőre tértek, összetartogatták a zenei meglepetéseket. Am a Rózsavölgyi czéget még a legtűrhető-leőbb kánikula sem riasztja el attól, hogy kulturális feladatának az augusztusi melegben is pontosan megfeleljen. Most is egy csomó zenemű-nyújtást küldött piacra. Kedves, dalmatos dolgokat, mindmegannyi kellemesen hangzik a fülnék. Ezuttal is a Kutschera Alajos muzsája jár elől. A népszerű komponista két új zeneszerzeménnyel kedveskedik tisztelőinek. Az egyik „Alle zu wegen der Trau“ dallamos-ságával, pajzán tónusával, felette mulattató szövegével, a másik „Die Bestimmung“ szivhez szóló szövegében megkapó hangjával válik ki. Ez utóbbinak óriási népszerűséget jósolunk. Múltó bendantja a „Muatterl“ nek, de tán még ennél is szebb, dallamosabb, meghatóbb. — Kövesdy Károly Ferencz, a kinek gyönyörű művet-je ma már közkezen forog, egy új indulóval lép most a közönség elé. „Toujours l'armée“ a czime, mely eléggé aktuális. Az induló maga avatott kézzel van megírva. Lendület, tűz, elevenség nyilatkozik meg benne s különösen a trió az, a mely legelőkeltebb hat. — Kun Lászlótlól, a zseniális dalköltőtől is kaptunk új szerzeményt. Egy szép magyar dal ez, a melyet a vigszínházban előadott új darabban, az „Arany Kakas“-ban énekeltek nagy sikerrel. A Gál Gyula szövegére irt hangulat-tesz dal czime. „Ha rózsádnak nem tudsz mit mondani...“ Ára 1 korona 50 fillér.

K Ü L Ö N F É L É K.

☞ Kinek van finomabb szaglása, a nőnek vagy férfinak? E kérdésre általánosan az lesz a felelet, hogy persze a nőnek, a kinek izelől meg tapintó érzéke is finomabb, mint a férfié. Bezzeg nem itélnék meg oly kedvezően a nő szaglási érzékének finomságát vagy érzékenységét, ha meggon-dolnák az emberek, hogy hány nő szagositja magát oly erős parfümökkel, melyeket a férfiu orr el nem tűr. Tessék a moszst meg a cibettet, hogy egyebet ne említsünk, orrfirtorítás meg bosszankodás nélkül elviselni. Pedig sok nőnek még mindig kedves parfümjei. De most már felesleges ezt a körülményt számba venni; kétségbevonhatatlanul bebizonyították amerikai pszicho-fiziológusok, Nichols és Brown tanárok, hogy a nő szaglási érzékének finomsága ugy-szólván durva a férfiuéhoz képest. Lásd, moszst és cibet-illat! A férfi szaglási érzése kétszer oly finom, mint a nőé. Különböző igen jellemző illanó anyagokkal végezték kísérleteiket úgy, hogy csupa fiatal, egészséges nővel meg férfival, a társaság különböző rétegeiből valókkal szagoltatták azokat, persze majd erősebb, majd gyöngébb oldatokban. A szag erőssége szerint kellett az egyes szagos anyagokat egymás mellé sorakoztatni. 38 nővel és 44 férfival ejtették meg a kísérleteket. A szagos anyagok szegfűolaj, citromolaj, foghagyma-esszencia, kéksav és egyebek

voltak. Kísült, hogy a férfiak sokkal gyorsabban és biztosabban sorakoztatták egymásután a tényleges erősség szerint az egyes szagos anyagokat, mint a nők. Akadt a férfiak közt még oly finom orr is, az igaz hogy mindössze csak három, a mely a kéksavat még akkor is fölismerte, a midőn egy rész belőle 2.000.000 rész vízben volt föloldva. A nők kivétel nélkül már akkor sem érezték meg a kéksavat, a midőn 100.000-szeresen volt fölígítva, míg az összes férfiak 220.000-szeres ígítást jól megérezték. A nők a citromolajai csak 1 : 100.000 ígítási arányban ismerték fel, míg a férfiak még meg tudták azt más szagos anyagoktól különböztetni, midőn a ígítási arány 1 : 250.000 volt. Megjegyzendő, hogy min-denkor a kísérlet úgy történt, hogy közbe-közbe tisztá vizet szagoltattak az illetőkkel és teljesen ki volt zárva az, hogy ők bármi egyébről a szagos anyagnak vizhez való keverését fölismerehették. Ugyan-csak fölűnőek voltak az eredmények egyéb szagos anyagokkal, melyek mind azt igazolták, hogy a férfiu szaglása sokkal finomabb, mint a nőé és ime most a magyarázat arra, hogy miért tűrik a nők a parfü-möt jobban, mint a szenvedő férfiak.

☞ Miért halnak ki a dinasztiák. Egy leg-utóbb közé tett igen érdekes genealógiai értekezés-ben Köntgen jénai egyetemi tanár a történelem ama feltűnő jelenségét foglalkozik, hogy az uralkodó családok férfiai olyan hamar kihálnak. Pedig hát ez olyan esemény, mely a legtöbb esetben háborut és politikai fölfordulást von maga után. A jelenség-nek sokféle okai lehetnek, a főok azonban az uralkodóházaknak az a szokása, hogy a rokonok egy-mással házasodnak össze. A német Welfeknél is meg volt ez a szokás s tizennégy ilyen házasság közül hét egyáltalában magtalan volt, kettőben egy-egy gyermek született. Két házaspárnak két-két gyer-meke volt, a kik azonban fiatalon meghaltak s csak háromnak volt több gyermeke. A tizenhatodik és tizenhetedik században a Habsburgok majdnem ki-vétel nélkül a saját családjukból házasodtak. II. Fülöp spanyol királynak, Don Carlos atyjának és nejeinek, Margit osztrák hercegnőnek nagyszülei testvérek voltak. II. Fülöp leánya, Mária Anna, unokatestvéréhez III. Ferdinándhoz ment nőül, fia, IV. Fülöp, pedig elvette III. Ferdinánd és Mária Anna leányát, Máriát. Ennek a Máriának a bátyja, I. Lipót, ismét testvérének és unokatestvérének a leányát vette feleségül. I. Lipót két fiának, Józsefnek és Károlynak, a későbbi osztrák császároknak és magyar királyoknak több gyermekük maradt, de fiuk nem volt s velük ki is halt a Habsburgok férfága.

☞ Indiai csodák. Indiáról írott könyvében Jacolliot ráter a fakirokra, kik, mint a hogy állítják, a meghaltak szellemek segítségével csodálatos mutatványokra képesek. A fakirok — beszéli Jacol-liot, — a világ legügyesebb búvészeit és el kell ismernem, hogy valami rendkívüli erő van bennük, mely még élettelen tárgyra is kiterjed. Soha valami csalást a fakiroknál föl nem fedeztettem. Covind assamy a ki különösen ügyes fakir volt, egy nap belépett hozzám, köszönt és egy bronzváza felé tartott, mely színültig vízzel volt megtöltve. A fakir a vizsine fölé tartotta kezeit, anélkül azonban, hogy megé-rintette volna. Egy egész óra telt el eredmény nélkül és én már azt hittem, hogy a fakir ma nincs disz-ponálva, a mikor a víz fölülete egyszerre mozogni kezdett, csak úgy, mintha gyöngye szellő érintette volna. A váza szélére tettem a kezemet és hűvös-séget éreztem; egy rózsalevél, melyet a vizre dobtam, csakhamar a váza tulsó oldalán kötött ki. A fakir nem mozdult, szája zárva volt. A viz egyre hullám-zott és egyszerre csak bugyborékolni kezdett, mintha hirtelen fölforraltak volna. Csakhamar ellepte a fakir kezét és helyenkint lábnyi magasságban kifrócscent. A mikor a fakir visszahuza kezét, a víz lecsönde-sedett és valahányszor a fakir kezét újból a víz fölé tartotta, az előb leirt játék is megismétlődött. Minden oldalról megfigyeltem a tüneményt, fölemeltem a vázat, hogy belül nem üres-e, meovizsgáltam a padlót; a fakir közönyösen nézett rám és én nem fődöttem föl semmit. Láttam olyan indiai búvészeket is, kik képesek bizonyos tárgyakat szilárdul a földhöz erősíteni. Elhatároztam, hogy a legnagyobb övrend-szabályok megtételével ismételtetem meg a mutatványt. Egy rendkívül könnyű asztalkát a terrász közepé-re helyeztem és megkérdeztem a fakirt, hogy képes-e azt ott megerősíteni. A fakir az asztalhoz ment-rátette a tenyerét, egy negyedórás mozdulatlanul állt azután mosolyogva mondta: „A szellemek el-jöttek és senki sem lesz képes többé ezt az asztalt elmozdítani. Nem akartam elhinni és fölpróáltam

emelni az asztal, de az nem mozdult, mintha csak a padlóhoz ragasztották volna. Addig erőlködtem, míg letértem az asztal szélére, de a lábait nem voltam képes megmozdítani mindaddig, míg mig a fakir a terrász másik végére nem ment, mire az asztalka megint olyan könnyű volt. mint előbb, úgy, hogy a félkezemmel is fölemelhettem.

Falevél a kalapban. Sok ember nyáron levett kalappal sétál, hogy a fejét lehűtse. Ilyen módon a fej tényleg le is hűl egy kicsit, de egyszerűen ki van téve a napsugarak hatásának is, a mitől az ember feje könnyen megfájlhat. A fejet azonban úgy is le lehet hűteni, ha a kalapot nem vesszük le. E czélból egy nagyobbfajta, lehetőleg nedvszívó növény levélét kell a kalapba tenni. A levélben levő nedvesség elpárolgása a kalapban levő levegőt és vele a fejet is hűvösen tartja. A növénylevél, ha elfonnyadt, persze friss levéllel kell pótolni.

Értesítők.

(Folytatás és vége.)

A székesfehérvári városi elemi és ismételő iskolák értesítőjének ismertetésével végezzük be immár ugyanis hosszúra nyúlt jelentésünket. A lefolyt tanév híven tükröződik vissza *Göbel J. Gy.* igazgató zárójelentéséből, a kinek bámulatos munkabírása és szakadatlan tevékenysége tette lehetővé, hogy egy tanévben három — (mert a polg. leányiskola és az ipariskola zárójelentése is az ő keze munkája) ily részletes pontossággal kidolgozott jelentéssel lehessen meg a város közönségét. A jelentés bevezetésében az „Eredőves községi iskola”-ról emlékezik meg, a melyet a város nagyáldozattal emelt a felsővárosi tanügyi mizériák megszüntetésére, s a mely 1899. szeptember 1-én fog megnyitni.

A tanköteles gyermekeket régi szokás szerint a vezető tanítók írják össze, így történt ez a múlt tanévben is, még pedig a tanévet megelőző április hónapban. Ezt azért említjük itt fel különösen, mert nem tartjuk helyesnek az összeírás ezen módját. Nem pedig azért, mivel az összeírás és a tanév kezdete között ott van a májusi és augusztusi, tehát kétszeri lakás változtatásnak eshetősége, a minek az eredménye, hogy az összeírás kimutatás lényegesen elüt a tényleges állapottól, a mi magában véve ugyan nem volna oly nagy baj; de az igazi baj a tanév elején kezdődik, a mikor félév előtt beirt, s azóta tán harmadik helyre költözött szülők gyermekeit beöveteli az iskola, a mi a tanítókra, szülőkre és a városi rendőr-hatóságra egyaránt kellemetlen utánajárások, ki- és bejelentések előidézője. Mindezt el lehetne kerülni, ha vagy augusztus hónapban eszközölnék az összeírás, vagy legalább annak végleges összeállítására előt a májusi és augusztusi lakásváltoztatásokat is a nyilvántartási hivatal utján figyelembe vennék. Az összeírás eredménye a múlt tanév előtt az volt, hogy mindennapi iskolaköteles (6-12 éves) tanuló 2505-öt, ismételő tankötelet (13-15 éves) pedig 2127-et mutattak ki, vagyis összesen 41-gyel többet, mint az előző tanévben. A statisztikai kimutatásból azonban azt látjuk, hogy a tényleg beiratkozott tanulók száma a mindennapi iskolában 2815, vagyis 310-zel több, mint a hány össze volt irva! E különbség azonban még nagyobb lesz, ha tekintetbe vesszük, hogy az összeírásban kimutatott számok a városi összes tanköteleseket foglalják magukban, így azokat is, kik az izraelita, református felekezeti iskolákba és a Ferencz-József nőnevelő intézetbe járnak, a kiknek száma összesen kitesz szintén legalább 500-at, tehát tényleg több mint 800-al több mindennapi iskolás van, mint a a hány össze van irva. Mint hogy ez könnyen arra a gondolatra vezetné az olvasót, hogy az összeírások talán nem történtek kellő gondal és lelkiismerettel, kötelesek vagyunk a különbség okára rámutatni, azon kérés kapcsán, hogy az illetékes körök találjanak a jövőben módot e *látszólagos ellenmondás* megszüntetésére. Ha a statisztikai kimutatásba még egy rövid pillantást vetünk, azt látjuk, hogy 120 tanuló mint *elköltözött szerepelt*, 67 pedig *kimaradt*. Tényleg azonban ezen 187 tanulóknak csak igen csekély

százaléka költözött el a városból is, míg legtöbbje csak *egyik kerületből a másikba* költözött, tehát a város területén maradt, de más iskolakerületbe költözve. kétszer, esetleg *háromszor is föl van véve az iskolába járó tanulók sorába*. — A *hímaradt tanulók között* pedig többnyire olyanok vannak, a kik iskolaszéki engedéllyel a mindennapi iskolából átiratkoztak az *ismételőiskolába*, s így ezek is kétszer szerepelnek a kimutatásban. Ha még hozzávesszük, hogy sok tanuló, a ki az ismételő iskola tankötelesei között szerepel, az elemi iskola felsőbb osztályaiba jár, (283 12 éven felüli gyermek járt az elemi iskolába) — akkor meg lehetünk nyugodva abban, hogy a látszólagos ellenmondás oka nem az összeírásban keresendő. A beirt tanulók után több mint 2000 frt tandíj folyt be, a tanulóknak mint egy fele azonban tandíjmentes. Még azonfelül is 130 tanuló kapott részint jótékony egyletektől, részint hagyományok és alapítványokból teljes ruházatot, míg 28-an csak részben lettek felöltöztetve a tél hidege ellen. A kertészet terén kevés dicsérni valót találunk az igazgató jelentésében. Az év végén 7 városi iskolába mindössen 2040 vadonoz és 374 nemesített fá találtatott. Legtöbbet tett e tekintetben a tóvárosi iskola, a hol 104 fáskát nemesítették a tanulóknak. Annál öröndetesebb a sáfonás tanításának eredménye. Egy tanító (Óváry V. Dániel) vezetése mellett 51 tanuló 165 drb. munkát készített 70 frt értékben, míg a tanítványok összes költségei 60 frtot tettek ki. Méhész-tanuló 3 iskolánál 26 volt; az iskolai kaptárak száma: 46. — Iskolai tktár mind a 9 iskolánál volt melyek közül négyben 100 frton felül, egyben 50 frton felül s négyben 50 frton alul gyűjtöttek. Az összes gyűjtés eredménye 878 frt 74 kr, a miből legtöbb (256 frt 93 kr) a belv. leányiskolára jut. — Ifjusági könyvtár valamennyi iskolában van, összesen 4421 munkával 4752 kötetben. A könyvtárak gyarapításánál a kilencz iskolánál 275 frt 45 krt fordítottak részint büntetési pénzből, részben a tanulóknak 10, illetve a beírókban 20 kros illetékeiből. A forgalmi szám az összes iskolánál 10218, a miből legtöbb 2576 a pal. I. ker. iskolára esik, melynek könyvtára *Velinszky* Ferencz vezetése alatt állott. Legkevesebb (366) forgalmi számot az öreg-utcai iskola mutat ki. — Ösztöndíjat 19 elemi iskolai tanuló kapott, azonkívül, mint már említettük, többen kaptak téli ruhát. Női kézimunkatanításban 8 iskolában részesültek a tanulók számszerint 967-en, a kik mindössen 2609 drb. munkát készítettek 1341 frt értékben. Szegény leányok kézimunka-anyagára a város hatósága 130 frtot áldozott. Az elemi iskola ifjusága két gyász- és két örömnemzet tartott a múlt tanévben. Ezeket véltük szűkségeknél felemlíteni az igazgatói jelentésből, mi mellett megjegyezzük, hogy a ki a város tanügye iránt érdeklődik, jól teszi ha ezen tanulságos és minden ízében precíz jelentést nagyobb figyelemre méltatja.

A II. pont alatt a tanhatóságok, a III. alatt pedig a tanító testület tagjai vannak felsorolva. Ebből megtudjuk, hogy 9 iskolánál 34 világi tanító, 7 kath. hitoktató működik. Azonkívül van minden vallásfelekezeten külön hitoktatója. Ezen kimutatást az összes elemi és ismételő iskolák tanulóinak érdemsorozata követi, a mit részletesen ismertetni itt e hely szűk volta nem engedi. Röviden csak annyit említünk itt fel, hogy az elemi iskolákba 2815 tanuló járt, míg az ism. iskolák tanulóinak száma 897 volt. Vallásra nézve volt az elemi iskolában 85 izr., 96 ev. ref., 35 ág. ev., 2-2 gör. kath., és gör. kel. vallású tanuló, a többiek róm. kath. vallásúak. Az ismételő iskolában volt 39 izr., 13 ev. ref., 3 gör. kel. és 1 ág. ev. vallású, és 781 róm. kath. tanuló. A 2815 mindennapi tanuló közül 2552 mulasztot összesen 59338 félnapot, a miből 9278 félnap igazolatlan mulasztás. Az ismételő iskolák 897 tanulója közül 773 mulasztott 6570 félnapot, a miből 1951 félnap az igazolatlan mulasztás. Az értesítő végén, a VI. pont alatt találhatók a jövő tanévre szóló tudnivalók.

— y — cz.

KÖZGAZDASÁG.

* **Unio Catholica.** Dr. Steiner Fülöp megyés püspök az alább közölt sorokban szólítja fel egyházmegyéjének lelkeskedő papságát, úgy szintén híveit is az *Unio Catholica* kölcsönös biztosító intézet támogatására, mely intézetet, tekintve annak humánus feltételeit, a legmelegebben ajánlja.

A 10 év óta fenálló „Unio catholica” kölcsönös kárbiztosító szövetezet megyebeli egyházi és papi javak biztosítása tárgyában hoztam fordult s ebből kifolyólag — beható információt után — indítatva érzem magamat ezen szövetezetről a következőket közölni:

Az „Unio catholica” különösen az egyházi és papi javak biztosításainak egyesítése érdekében alapított. Ezen szép eszme szerint az osztrák-magyar monarchia plebániái és kolostorai maguk közt egy kölcsönösösen alapuló szövetezetet alkotnának, mely uton biztosításukat a legelőnyösebben elhelyezhetnék. Célja hogy katolikus templomaink és kolostoraink biztosítása ne eszközöltessék üzletszerűen, nem katolikus vállalkozók által.

Az intézet magyarországi élén ifj. Zichy János gróf ur áll.

Biztosít ingó és ingatlan javakat tűz, villám és robbanás által okozott károk ellen; terményeket jégkár ellen és harangokat törés vagy repedés által okozott károk ellen.

A biztosítottak tagjai a szövetezethez és a díj arányában a közgyűlésen szavazati joggal bírnak, a mi befolyásukat az ügykezelésre biztosítja.

Az intézet nem nyereszkedő vállalat. A tiszta jövedelem egy része tartalék-alap helyezettik el, mely tartalék-alap a biztosítottak tulajdonát képezi, más része katolikus, jótékony célokra és a szegény és beteg papok gyámoltására alapítandó alap képzésére fordítatik.

Az „Unio catholica” magyar osztályának székhelye Budapesten: Szentkirályi-utca 28. sz., a Szent-István-társulat épülete.

A díjak 100-100 frt biztosított érték után krajezárokban a következők:

I. Tűz, villám és robbanás-károk ellen: A. épületeknél és az abban elhelyezett ingóknál:

1. cserép, pala vagy érczetetüzű épületek után	10 kr.
2. zsindey vagy deszka tetőzetű épületek után	25 kr.

A vidéken:

1. cserép, pala vagy érczetetüzű épületek után	15 kr.
2. zsindey vagy deszka tetőzetű épületek után	40 kr.

3. nád vagy szalma tetőzetű épületek után	80 kr.
---	--------

B. Szalmás termények és takarmánynevelők külön tarifa alá tartoznak.

II. Harangoknál törés és repedés-károk ellen:

1. 40 éves korukig	15 kr.
2. 41-től 80 éves korukig	30 kr.
3. azontal	40 kr.

A díjizetés tekintetében az „Unio catholica” is hajlandó a szokásos módozatokat azaz a későbbi díjizetést elfogadni, ha a kívánt fizetési határidő az ajánlatban jelezteik.

Az intézetet ezek alapján úgy tisztelendő papságomnak, mint híveimnek melegen ajánlom. Teés, 1899. évi július hó 29-én.

FÜLÖP k. k.,
püspök.

Felelős szerkesztő: Chay Antal.

Egy rózsaszín Papagáj elszökött, a megtaláló kéretik a Kossuth-utca 7. sz. a lévő dohánytözsében átadni.

emelni az asztal, de az nem mozdult, mintha csak a padlóhoz ragasztották volna. Addig erőlködtem, míg letörtem az asztal szélére, de a lábait nem voltam képes megmozdítani mindaddig, míg mig a fakir a térsz másikk végére nem ment, mire az asztalka megint olyan könnyű volt. Mint előbb, úgy, hogy a félkezemmel is fölemelhettem.

A Falevél a kalapban. Sok ember nyáron levett kalappal sétál, hogy a fejét lehűtse. Ilyen módon a fej tényleg le is hűl egy kicsit, de egyszerűen ki van téve a napsugarak hatásának is, a mitől az ember feje könnyen megfájlhat. A fejet azonban úgy is le lehet hűteni, ha a kalapot nem vesszük le. E célból egy nagyobbfajta, lehetőleg nedvdús növény levelét kell a kalapba tenni. A levelben levő nedvesség elpárologása a kalapban levő levegőt és vele a fejet is hűvösen tartja. A növénylevellet, ha elfonnyadt, persze friss levellel kell pótolni.

Értesítők.

(Folytatás és vége).

A székesfehérvári városi elemi és ismétlő iskolák értesítőjének ismertetésével végezzük be immár ugyanis hosszúra nyúlt jelentésünket. A lefolyt tanév híven tükröződik vissza *Göbel J. Gy.* igazgató zárójelentéséből, a kinek bámulatos munkabírása és szakadatlan tevékenysége tette lehetővé, hogy egy éven belül három — (mert a polg. leányiskola és az ipariskola zárójelentése is az ő keze munkája) — ily részletes pontossággal kidolgozott jelentéssel lehessen meg a város közönségét. A jelentés bevezetésében az „*Ezredéves községi iskola*”-ról emlékezik meg, a melyt a város nagyaldozattal emelt a felsővárosi tanügyi mizériák megszüntetésére, s a mely 1899. szeptember 1-én fog megnyílni.

A tanköteles gyermekeket régi szokás szerint a vezető tanítók írják össze, így történt ez a múlt tanévben is, meg pedig a tanévet megelőző április hónapban. Ezt azért említjük itt fel különösen, mert nem tartjuk helyesnek az összeírás ezen módját. Nem pedig azért, mivel az összeírás és a tanév kezdete között ott van a májusi és augusztusi, tehát kétszeri lakás változtatásnak eshetősége, a minek az az eredménye, hogy az összeírás kimutatás lényegesen elüt a tényleges állapotoktól, a mi magában véve ugyan nem volna oly nagy baj; de az igazi baj a tanév elején kezdődik, a mikor félév előtt beirt, s azóta tán harmadik helyre költözött szülők gyermekeit beöveteli az iskola, a mi a tanítókra, szülőkre és a városi rendőr-hatóságra egyaránt kellemetlen utána-járások, ki- és bejelentések előidézője. Mindezt el lehetne kerülni, ha vagy augusztus hónapban eszközölnék az összeírás, vagy legalább annak végleges összeállítás előtt a májusi és augusztusi lakásváltoztatásokat is a nyilvántartási hivatal utján figyelembe vennék. Az összeírás eredménye a múlt tanév előtt az volt, hogy mindennapi iskolakötelesek (6-12 éves) tanuló 2505-öt, ismétlő tankötelest (13-15 éves, pedig 2127-et mutattak ki, vagyis összesen 41-gyel többet, mint az előző tanévben. A statisztikai kimutatásból azonban azt látjuk, hogy a tényleg beiratkozott tanulók száma a mindennapi iskolában 2815, vagyis 310-zel több, mint a hány össze volt irva! E különbség azonban még nagyobb lesz, ha tekintetbe vesszük, hogy az összeírásban kimutatott számok a városi összes tanköteleseket foglalják magukban, így azokat is, kik az izraelita, református felekezeti iskolákba és a Ferencz-József nőnevelő intézetbe járnak, a kiknek száma összesen kitesz szintén legalább 500-at, tehát tényleg több mint 800-al több mindennapi iskolás van, mint a hány össze van irva. Mint hogy ez könnyen arra a gondolatra vezetne az olvasót, hogy az összeírások talán nem történtek kellő gondal és lelkiismerettel, kötelesek vagyunk a különbség okára rámutatni, azon kérés kapcsán, hogy az illetékes körök találjanak a jövőben módot a *látszólagos ellenmondás* megszüntetésére. Ha a statisztikai kimutatásba még egy rövid pillantást vetünk, azt látjuk, hogy 120 tanuló mint *elköltözött* szerepel, 67 pedig *kimaradt*. Tényleg azonban ezen 187 tanulóknak csak igen csekély

százaléka költözött el a városból is, míg legtöbbje csak *egyik kerületből a másikba* költözött, tehát a város területén maradt, de más iskolakerületbe költözve. Kétszer, esetleg *háromszor is föl van véve az iskolába járó tanulók sorába*. — A kimaradt tanulók között pedig többnyire olyanok vannak, a kik iskolaszéki engedéllyel a mindennapi iskolából átiratkoztak az *ismétlőiskolába*, s így ezek is kétszer szerepelnek a kimutatásban. Ha még hozzávesszük, hogy sok tanuló, a ki az ismétlő iskola tankötelesei között szerepel, az elemi iskola felsőbb osztályaiba jár, (283 12 éven felüli gyermek járt az elemi iskolába) — akkor meg lehetünk nyugodva abban, hogy a látszólagos ellenmondás oka nem az összeírásban keresendő. A beirt tanulóknak után több mint 2000 frt tandíj folyt be, a tanulóknak mint egy fele azonban tandíjment. Még azonfelül is 130 tanuló kapott részint jótékony egyletektől, részint hagyományok és alapítványokból teljes ruházatot, míg 28-an csak részben lettek felöltözötve a tél hidege ellen. A kertészterén kevés dícsérni valót találunk az igazgató jelentésében. Az év végén 7 városi iskolába mindössze 2040 vadoncz és 374 nemesített fá találtott. Legtöbbet tett e tekintetben a tóvárosi iskola, a hol 104 fűcskát nemesítették a tanulóknak. Annál örvedetesebb a sásfónás tanításának eredménye. Egy tanító (Óváry V. Dániel) vezetése mellett 51 tanuló 165 drb. munkát készített 70 frt értékben, míg a tanítói főnyom összes költségei 60 frtot tettek ki. Műhely-tanuló 3 iskolánál 26 volt; az iskolai kaptárak száma: 46. — Iskolai kaptár mind a 9 iskolánál volt melyek közül négyben 100 frton felül, egyben 50 frton felül s négyben 50 frton alul gyűjtöttek. Az összes gyűjtés eredménye 878 frt 74 kr, a miből legtöbb (256 frt 93 kr.) a belv. leányiskolára jut. — Ifjúsági könyvtár valamennyi iskolában van, összesen 4421 munkával 4752 kötetben. A könyvtárak gyarapításánál a kilenc iskolánál 275 frt 45 krt fordítottak részint büntetési pénzekből, részben a tanulóknál 10, illetve a beíróvárosban 20 kros illetékeiből. A forgalmi szám az összes iskolánál 10218, a miből legtöbb 2576 a pal. I. ker. iskolára esik, melynek könyvtára *Velinszky* Ferencz vezetése alatt állott. Legkevesebb (366) forgalmi számot az öreg-utcai iskola mutat ki. — Ösztöndíjat 19 elemi iskolai tanuló kapott, azonkívül, mint már említettük, többen kaptak téli ruhát. Női kézimunkatanításban 8 iskolában részesültek a tanulók számszerint 967-en, a kik mindössze 2609 drb. munkát készítettek 1341 frt értékben. Szegény leányok kézimunka-anyagára a város hatósága 130 frtot áldozott. Az elemi iskola ifjúsága két gyász- és két ünnemnapot tartott a múlt tanévben. Ezeket válték szükségessé a felemlíteni az igazgatói jelentésből, mi mellett megjegyezzük, hogy a ki a város tanügye iránt érdeklődik, jól teszi ha ezen tanulságos és minden ízében precíz jelentést nagyobb figyelemre méltatja.

A II. pont alatt a tanhatóságok, a III. alatt pedig a tanító testület tagjai vannak felsorolva. Ebből megtudjuk, hogy 9 iskolánál 34 világi tanító, 7 kath. hitoktató működik. Azonkívül van minden vallásfelekezetnek külön hitoktatója. Ezen kimutatást az összes elemi és ismétlő iskolák tanulóinak érdemsorozata követi, a mit részletesen ismertetni itt e hely szűk volta nem engedi. Röviden csak annyit említünk itt fel, hogy az elemi iskolákba 2815 tanuló járt, míg az ism. iskolák tanulóinak száma 897 volt. Vallásra nézve volt az elemi iskolában 85 izr., 96 ev. ref., 35 ág. ev., 2-2 gör. kath., és gör. kel. vallású tanuló, a többiek róm. kath. vallásúak. Az ismétlő iskolában volt 39 izr., 13 ev. ref., 3 gör. kel. és 1 ág. ev. vallású, és 781 róm. kath. tanuló. A 2815 mindennapi tanuló közül 2552 mulasztót összesen 59338 félnapot, a miből 9278 félnap igazolatlan mulasztás. Az ismétlő iskolák 897 tanulója közül 773 mulasztót 6570 félnapot, a miből 1951 félnap az igazolatlan mulasztás. Az értesítő végén, a VI. pont alatt található a jövő tanévre szóló tudnivalók.

— y — cz.

KÖZGAZDASÁG.

* Az Unio Catholica. Dr. Steiner Fülöp megyés püspök az alább közölt sorokban szólítja fel egyházmegyéjének lelkeskedő papságát, úgy szintén híveit is az *Unio Catholica* kölcsönös biztosító intézet támogatására, mely intézetet, tekintve annak humánus feltételeit, a legmelegebben ajánlja.

A 10 év óta fenálló „Unio catholica” kölcsönös kárbiztosító szövetezet megyebeli egyházi és papi javak biztosítása tárgyában hoztam fordult s ebből kifolyólag — beható információt után — indítva érzem magamat ezen szövetezetről a következőket közölni:

Az „Unio catholica” különösen az egyházi és papi javak biztosításainak egyesítése érdekében alapított. Ezen szép eszme szerint az osztrák-magyar monarchia plebániái és kolostorai maguk közt egy, kölcsönösen alapuló szövetezetet alkotnának, mely uton biztosításait a legelőnyösebben elhelyezhetnék. Célja hogy katolikus templomaink és kolostoraink biztosítása ne eszközöltesék üzletszerűen, nem katolikus vállalkozók által.

Az intézet magyarországi élén ifj. Zichy János gróf ur áll.

Biztosít ingó és ingatlan javakat tűz, villám és robbanás által okozott károk ellen; terményeket jégkár ellen és haragoktól törés vagy repedés által okozott károk ellen.

A biztosítottak tagjai a szövetezetnek és a díj arányában a közgyűlésen szavazati joggal bírnak, a mi befolyásukat az ügykezelésre biztosítja.

Az intézet nem nyereszkedő vállalat. A tiszta jövedelem egy része tartalék-alapul helyeztetik el, mely tartalék-alap a biztosítottak tulajdonát képezi, más része katolikus, jótékony célokra és a szegény és beteg papok gyámoltására alapítandó alap képzésére fordítatik.

Az „Unio catholica” magyar osztályának székhelye Budapesten: Szentkirályi-utca 23. sz., a Szent-István-társulat épülete.

A díjak 100-100 frt biztosított érték után krajczárokból a következők:

I. Tűz, villám és robbanás-károk ellen:
A. épületeknél és az abban elhelyezett ingóknál:

1. cserép, pala vagy érczetetözött épületek után	10 kr.
2. zsidely vagy deszka tetőzetű épületek után	25 kr.

A vidéken:

1. cserép, pala vagy érczetetözött épületek után	15 kr.
2. zsidely vagy deszka tetőzetű épületek után	40 kr.
3. nád vagy szalma tetőzetű épületek után	50 kr.

B. Szalmás terméyek és takarmánynevelők külön tarifa alá tartoznak.

II. Haragoknál törés és repedés-károk ellen:
1. 40 éves korukig 15 kr.
2. 41-től 80 éves korukig 30 kr.
3. azontul 40 kr.

A díjzetés tekintetében az „Unio catholica” is hajlandó a szokásos módozatokat azaz a későbbi díjzetést elfogadni, ha a kívánt fizetési határidő az ajánlatban jeleztetik.

Az intézetet ezek alapján úgy tisztelendő papságomnak, mint híveimnek melegen ajánlom. Teés, 1899. évi július hó 29 én.

FÜLÖP k. k.,
püspök.

Felelős szerkesztő: Chay Antal.

Egy rózsaszín Papagáj elszökött, a megtaláló kéri a Kossuth-utca 7. sz. a lévő dohánytőzsdében átadni.

Vasuti menetrend.

Érvényes 1899. május 1-től október 1-ig.

Budapest	Székesfejérvár	N.-Kanizsa
indul	érkezik	indul
Szem. v. 6.50 reg.	9.01 d. e.	9.26 d. e.
Gyors v. 8.00 reg.	9.16 d. e.	9.21 d. e.
Szem. v. 1.30 d. u.	3.35 d. u.	3.45 d. u.
Szem. v. 4.25 d. u.	6.22 este	6.32 este
Gyors v. 8.00 este	9.17 este	9.22 este
Szem. v. 9.25 este	11.33 este	11.43 este

*) Csak június 1-től közl. Boglárig.

N.-Kanizsa	Székesfejérvár	Budapest
indul	érkezik	érkezik
Szem. v. 12.15 éjjel	4.16 reg.	4.24 reg.
Gyors v. 5.47 reg.	8.27 reg.	8.35 reg.
Szem. v. **)	**)	7.05 reg.
Szem. v. 9.30 d. e.	2.03 d. u.	2.35 d. u.
Szem. v. 2.00 d. u.	6.13 d. u.	6.23 este
Gyors v. 5.03 este	7.48 este	7.58 este

*) Június 1-től Boglártól közlekedik, honnan indul reggel 5 óra 5 perccel.

Június 1-től szept. 15-ig vasár- és ünnepnap közlekedik.

Boglár	Székesfejérvár	Budapest
indul	érkezik	érkezik
Sz. v. 7.35 est	9.45 este	9.51 este
		11.25 este.

Komárom	Székesfejérvár
indul	érkezik
Szem. v. 4.07 reg.	6.54 reg.
Szem. v. 12.14 d. u.	2.27 d. u.
Vegy. v. 6.20 este	11.09 éjjel

Székesfejérvár	Komárom
indul	érkezik
Szem. v. 6.15 reg.	8.40 reg.
Vegy. v. 10.00 d. e.	2.50 d. u.
Szem. v. 9.32 este	12.32 éjjel

Székesfejérvár	Veszprém	Székesfejérvár
indul	érkezik	indul
Sz. v. 9.31 d. e.	10.45 d. e.	V. v. 5.23 reg.
V. v. 1.00 d. u.	2.33 d. u.	Sz. v. 7.07 reg.
V. v. 9.27 este	11.00 éjjel	Sz. v. 4.52 d. u.
		T. v. 7.19 este

*) Június 1-től szept. 15-ig minden ünnep és vasárnap valamint esőtörtökön közl. Indul Péthől 8 óra 27 p. este.

Székesfejérvár	Adony-Szabolcs	Paks
indul	érkezik	érkezik
V. v. 8.40 reg.	9.54 reg.	2.33 d. u.
V. v. 3.50 d. u.	5.17 d. u.	9.33 este

Paks	Adony-Szabolcs	Székesfejérvár
indul	érkezik	érkezik
V. v. 2.00 éjjel	6.23 reg.	7.40 reg.
V. v. 1.29 d. u.	6.06 este	7.25 este

Székesfejérvár	Bicske
indul	érkezik
V. v. 9.30 reg.	12.31 d. u.
V. v. 2.10 d. u.	4.53 d. u.

Bicske	Székesfejérvár
indul	érkezik
V. v. 5.35 reg.	8.10 reg.
V. v. 6.30 este	9.12 este.

Székesfejérvár	Sárbogárd
indul	érkezik
V. v. 9.22 reg.	10.56 d. e.
V. v. 2.50 d. u.	4.30 d. u.

Sárbogárd	Székesfejérvár
indul	érkezik
V. v. 6.10 reg.	7.55 reg.
V. v. 12.15 délb.	1.55 d. u.

H A Z A I G Y Á R T M Á N Y I

Lábbal tiporva

lesznek a padló fénymazak, miért is tartósságot igényelnek. A ki néhány krajczár megtakarítása végett csekélyebb értékű gyártmányokat szerez be, az

pénzét az ablakon szórja ki.

Nálam csakis az általánosan jónak elismert **padlófénymazak** kaphatók:

Schramm Kristof lakk- és kence- + + + +
+ + + + + g y á r a i b o l

ALAPITTATOTT 1837. ÉVBEN.

Győr, Bécs, Simmering, Majna melletti Offenbach

Schramm Kristof-féle kezesség mellett tiszta borcstyanlakkból készült **padlófénymazái** tartósság, fényük és keménységük tekintetében valamennyi versenyyártmányt felülmulnak. A sok értéknélküli utánzások miatt kérem arra ügyelni, hogy minden dobozon **Schramm Kristof** neve látható legyen.

Továbbá: **mosható zománc-festékek elegáns színárnyalatban** mindennemű házi szerek, melyet bárki szaktudomány hiányában maga dolgozhat fel, alkalmas mosdó-szekrények, ajtók, ablakok, valamint falak bezománcozására konyhákban és fürdőszobákban. **Copal butorlakk, Copallak** belső használatra **Damarlakk, Bórlakk, Szárító-firnisz, Politurlakk, Vaslakk** és **Brunolin**, mely utóbbi homályos butorokhoz használtatik, ugyancsak a többi lakkfélék valamennyi iparágak számára.

Különlegesség: kocsi gyárosok és kocsi fényezők részére **Kutschenlakk, Präparationslakk, Gestelllakk, Schleif** és **Lazurlakk** eredeti I kgrammos dobozokban.

Kapható: Ifj. Tógl Gyula,

fűszer és festék kereskedésében Székesfejérvár.

213. 10-10

H A Z A I G Y Á R T M Á N Y I

Nincs többé lábfájás

sem tyukszem, sem izzadós láb, nincs többé bőrkeményedés, sem lábdaganat, nincs többé fagyos láb, sem lábégés.

Rövid idei viselés után megkönnyebbül a járása annak ki cipőit **Dr. Hógyes-féle** az egész világon szabadalmazott asbest-talpbetettel látja el.

Számtalan köszönő levelek közül csak kettőt említenk.

KÖSZÖNETNYILVÁNÍTÁS.

Ó cs. és kir. Fensége Lipót Salvator Főherceg udvarmesterei hivatala.

Budapest.

Általános Asbestáru-Gyár.
Cs. és kir. Ó Fensége Lipót Salvator főherceg az asbesttel bélelt cipőivel **nagyon megvan elégedve**. Hosszabb gyalog kiránduláson használta e cipőket és érezte, hogy lábai nem úgy fáradtak ki, mint más közönséges cipőknél. Küldök egy pár vadász-cipőt, hogy annak a mintájára készítsenek másikat asbesttalpbetétessel, ugyanannál a cipésznél s aztán küldjé ide.

Hisszük, hogy e vadász-cipők ép oly jók lesznek és ép oly megfelelők, a mint megfelelők voltak a szaloncipők.

Zágráb, 1898. július hó 8-án.

KRAHL, huszárkapitány.

Magyarország volt miniszterelnöke, a közigazgatási bíróság elnöke, a következőket írja:

Tisztelt Doktor ur!

Az asbest betétű cipők kitűnőnek bizonyultak, szilárdan és puhán járok; megszünt minden lábfájásom, úgy hogy — azt hiszem — lábbajom semmi további orvoslást nem igényel.

Szíves tanácsát köszöni

Dánáson, 1897. évi szeptember 17-én

tisztelő hiva **Vekerle Sándor.**

Az asbest talpbetétek kitűnőségét legjobban bizonyítja az is, hogy a cs. kir. közös hadseregnek és a m. kir. honvédségnek már eddig is

22500 pár szállítattott.

Nagybani elárúsítás: az Országos Központi főraktárban. Általános Asbestáru-Gyár betéti társaság. Budapest VI. Sziv utca 18.

Párunkint való elárúsítás Székesfejérvár és Fejérmegye részére.

Langraf Gábor és Fla bőr- és cipész kellekek áruházában
Székesfejérvártól, belváros Jókai-utca 8.

Férfiak és nők részére

Á r a k:

Leányok és fiúk részére

kettős vastagságú, párja 1.20
egyszerű vastagságú, párja —60
Asbest homok talp, párja —40

kettős vastagságú, párja —60 kr.
egyszerű vastagságú, párja —30 kr.
Asbest homok talp, párja —20 kr.

Hintő por csomag 30 kr.

Viszontelárusítóknak megfelelő engedély.
Naponta postal szétküldés csakis utánvétellel, vagy a pénz előleges beutalása mellett. — Csomagolás ingyen.